

FORORD

Det er hyggelig å skrive årsrapport når vi er årets vinnere av Rettsikkerhetsprisen!

2012 har vært et år i rettspolitikkenes tegn. Jusshjelpa har forsøkt hvordan driften hos oss påvirkes av å ha en aktiv rettspolitisk gruppe til å koordinere det rettspolitiske arbeidet i organisasjonen. Særlig har rettsinformasjon stått i fokus. Jusshjelpa i Nord-Norge har fortsatt vår sterke satsning på å nå ut til flest mulig med aktuell og nyttig informasjon, ved bruk av nettsider og sosiale medier. Vi er svært stolte over å ha initiert, planlagt og gjennomført utarbeidelse av en mobilapplikasjon med rettsinformasjon, som lanseres i disse dager. Vi har fortsatt vår reiseaktivitet rundt i landsdelen for å treffe nye klienter, vi har fokusert på rekruttering og en god arbeidshverdag for våre ansatte, og sist men ikke minst har vi hjulpet mange klienter med viktige problemer. Vi utgjør årlig gjennom saksbehandling en forskjell for rundt 2000 mennesker som trenger vår hjelp. I tillegg hadde vi 50 000 unike brukere på våre nettsider, og kan skryte av 38 000 nedlastinger av rettighetsinformasjon fra nettsidene i 2012.

Denne rapporten gir en oversikt over Jusshjelpa i Nord-Norges virksomhet i 2012, og er ment både for internt og eksternt bruk. Den fungerer blant annet som en kortfattet orientering til nye medarbeidere ved Jusshjelpa i Nord-Norge, og blir også distribuert til bevilgende myndigheter og andre støttespillere. Rapporten blir videre benyttet ved søknader om støtte, og sendes ut til enkeltpersoner, organisasjoner, offentlige organer og andre som måtte ha interesse av den. Rapporten kan bestilles ved henvendelse til Jusshjelpa i Nord-Norge. For de som er interessert i å vite mer om Jusshjelpa i Nord-Norges arbeid, anbefaler vi å ta direkte kontakt med oss, da denne rapporten ikke gir et uttømmende bilde av vår virksomhet.

Rapporten er i all hovedsak bygget opp etter samme mal som rapportene for tidligere år, slik at disse enkelt skal kunne leses i sammenheng. Det er videre tatt inn data fra tidligere års rapporter der dette er naturlig, slik at man kan se utviklingen fra år til år. Vi har felles statistikk-koder med de andre studentrettshjelpstiltakene, slik at tiltakenes årsrapporter i stor grad kan sammenstilles til en felles statistikk for alle studentrettshjelpstiltak i landet.

Vi vil benytte anledningen til å takke for støtten vi mottar fra forskjellige støttespillere og bidragsytere, økonomisk så vel som faglig. Vår mulighet til å gi og videreutvikle rettshjelp avhenger i stor utstrekning av disse bidragene. Vi håper at det arbeidet som nedlegges ved kontoret innfrir de forventningene som stilles til oss på bakgrunn av den støtten vi mottar.

Ikke minst rettes en stor takk til fantastiske medarbeidere, hvis iherdige innsats er en forutsetning for Jusshjelpas posisjon i det nordnorske rettshjelpstilbudet.

Tromsø, februar 2012

*Vivian Mikalsen
Daglig leder*

FORORD	1
1. PRESENTASJON AV JUSSHJELPA I NORD-NORGE	4
1.1 HISTORISK BAKGRUNN	4
1.2 FORMÅL	4
1.3 MEDARBEIDERE OG ORGANISASJON	5
1.3.1 Medarbeiderne	5
1.3.2 Jusshjelpas forskjellige organer	5
1.3.2.1 Generalforsamling	5
1.3.2.2 Styret	6
1.3.2.3 Faglig ansvarlig	6
1.3.2.4 Administrasjon	6
1.3.2.5 Faggruppene	7
1.3.2.6 Administrative komiteer	7
1.3.2.7 Ad hoc-grupper	8
1.4 ARBEIDSFORMENE VED JUSSHJELPA I NORD-NORGE	9
1.4.1 Saksbehandling	9
1.4.1.1 Nærmere om saksinntak og saksbehandlingsrutiner	9
1.4.1.2 Kvalitetssikringsrutiner	10
1.4.1.3 Hjelp til selvhjelp eller partsrepresentasjon	10
1.4.1.4 Henvisnings- og avvisningssaker	11
1.4.2 Generell rettsinformasjon	12
1.4.3 Forsknings- og utredningsarbeid	12
1.4.4 Annet rettspolitisk arbeid	12
2. RESULTAT FOR 2012	14
2.1 INNLEDNING	14
2.2 OPPSØKENDE VIRKSOMHET	15
2.3 HVEM SØKER HJELP FRA JUSSHJELPA I NORD-NORGE	16
2.3.1 Hovedoversikt over resultatet av saksbehandlingen i 2011	16
2.3.2 Fylkesoversikt	17
2.3.2.1 Nordland	17
2.3.2.2 Troms	17
2.3.2.3 Finnmark	17
2.3.2.4 Andre og ukjente	18
2.3.3 Oversikt over fordeling mellom kommunene	19
2.3.4 Statsborgerskap	20
2.3.5 Opplysninger om klientene	20
2.3.5.1 Kjønnsmessig fordeling av saker til Jusshjelpa i Nord-Norge 2012	20
2.3.5.2 Klientens alder, sivilstand, inntekt, formue og gjeld	21
2.3.5.3 Klientens befatning med andre rettshjelpere	22
2.3.5.4 Hvordan klienten kom i kontakt med Jusshjelpa	23
2.4 RETTSMRÅDER HVOR DET SØKES OM HJELP	24
2.4.1 Hovedoversikt	24
2.4.2 Nærmere om de enkelte fagområdene	25
2.4.2.1 Arverett	25
2.4.2.2 Ekteskap	26
2.4.2.3 Barn og foreldre	26
2.4.2.4 Samboerforhold	27
2.4.2.5 Avtalerett, kjøp og salg	27
2.4.2.6 Fast eiendom	28
2.4.2.7 Husleie	29
2.4.2.8 Erstatning	29

2.4.2.9 Trygd og pensjon.....	30
2.4.2.10 Sosial- og helsereett.....	31
2.4.2.11 Gjeldssaker	32
2.4.2.12 Fengselsrett.....	33
2.4.2.13 Skatter og avgifter.....	33
2.4.2.14 Arbeidsrett.....	34
2.4.2.15 Utlendingsrett.....	35
2.4.2.16 Annen forvaltningsrett.....	36
2.4.2.17 Straffe- og politirett.....	36
2.4.2.18 Annet	37
2.5 PROSJEKTARBEID	38
2.5.1 Generelt om prosjektbasert arbeid ved Jusshjelpa i Nord-Norge.....	38
2.5.1.1 Organiseringen av prosjektarbeid ved Jusshjelpa	38
2.5.2 Rettsinformasjon.....	38
2.5.2.1 Nytt innhold på studentrettshjelpstiltakenes felles nettside www.gratisrettshjelp.no	39
2.5.2.2 Vedlikehold av www.jusshjelpa.no	39
2.5.2.3 Utvikling av mobilapplikasjonen Rettshjelperen.....	39
2.5.2.4 Ugift samliv brosjyre.....	39
2.5.2.5 Åpen dag i Tromsø sentrum	40
2.5.2.6 Rekrutteringsbrosjyre.....	40
2.5.2.7 Arvekalkulator.....	40
2.5.3 Forskning og utredning.....	41
2.5.3.1 Studentavhandlinger	41
2.5.3.2 Høringsuttalelse om endringer i forvaltningsloven – innføring av digital postkasse.....	41
2.5.3.3 Utredning om mulig samarbeid med økonomistudenter – mulig oppstart av Økonomihjelpa i Tromsø	41
2.5.3.4 Videre arbeid med Rettshjelpsmeldingen	41
2.5.4 Annet	42
2.5.4.1 Russlandsprosjektet.....	42
2.5.4.2 Samarbeid med Kreftforeningen og Vardensenteret	42
2.5.4.3 Diverse administrative grupper	42
2.5.4.4 Årsrapportene fra Jusshjelpa i Nord-Norge	42
2.6 OPPLÆRING VED JUSSHJELPA I NORD-NORGE I 2012.....	43
2.6.1 Innledning	43
2.6.2 Internopplæring ved tiltredelse og gjennom ansettelsesperioden.....	43
2.6.2.1 Grunnopplæring.....	43
2.6.2.2 Eksterne forelesere.....	44
2.6.3 Spesialfag rettshjelp i regi av fakultetet.....	44
2.6.4 Øvrige kurs og seminarer.....	45
2.6.4.1 Internseminar	45
2.6.4.2 Fellesseminar.....	45
2.6.4.3 KROM-seminar	45
2.6.4.4 Evalueringer	45
2.7 ØKONOMI OG DRIFT	46
2.7.1 Innledning	46
2.7.2 Driftsrute.....	46
2.7.3 Økonomi	46
2.7.3.1 Regnskap for 2012	47
2.7.3.2 Kommentar til driftsresultatet for 2012	48
2.7.3.3 Inntekter	49
2.7.3.4 Utgifter.....	50
2.7.4 Arbeidstimer ved Jusshjelpa i Nord-Norge 2012.....	51
2.7.4.1 Oversikt over lønnet og ulønnet arbeid ved Jusshjelpa 2012.....	51
2.7.4.2 Kommentarer til timeantallet for 2012.....	51
2.7.4.3 Historisk oversikt over andelen gratis arbeid siden 1997.....	52
3. MEDARBEIDERE VED JUSSHJELPA 2012	53

1. PRESENTASJON AV JUSSHJELPA I NORD-NORGE

1.1 HISTORISK BAKGRUNN

Jusshjelpa ble stiftet høsten 1986 på et seminar i Skibotn. Initiativtakerne til seminaret var 20 jusstudenter ved Universitetet i Tromsø. Tilstede på seminaret var også faglig ansvarlig for Juss-Buss i Oslo, Jon T. Johnsen, og daværende daglig leder i Juss-Buss, Ingse Aursnes. Etter en prosjekteringsfase på halvannet år ble Jusshjelpa i Nord-Norge åpnet for drift i januar 1988.

I 2012 kunne Jusshjelpa se tilbake på 24 års drift hvor vi med stort og smått har behandlet nesten 45 000 henvendelser. Vi har i løpet av disse årene blitt en etablert og betydelig del av rettshjelpstilbudet i landsdelen. Vårt mangeårige arbeid ble i fjor verdsatt ved at vi, sammen med de andre rettshjelpstiltakene, vant Rettssikkerhetsprisen 2012.

1.2 FORMÅL

Jusshjelpa i Nord-Norges overordnede formål fremkommer av vedtektenes § 1 som lyder:

"Jusshjelpas målsetning er å bedre rettshjelpstilbudet i Nord-Norge. Jusshjelpa skal ha en sosial profil og gi gratis rettshjelp til dem som har størst behov for det.

Jusshjelpas virksomhet fordeles mellom saksbehandling, rettspolitik, forskning og utdanning."

Vårt formål viser seg gjennom den konkrete saksbehandlingen ved at vi prioriterer klienter ut fra deres ressursevne, hvilket problem de har, og hvorvidt det er nødvendig med vår hjelp. Grovt sett kan man si at Jusshjelpa primært bistår de som ikke har mulighet til å få hjelp noe annet sted, og som har et velferdsmessig problem som Jusshjelpa vurderer som viktig for klienten å få løst. Eksempler på dette er saker vedrørende arbeid, bolig, familie, gjeld, soningsvilkår, sosial- og trygdeytelser. Når det gjelder Jusshjelpas utrednings- og forskningsarbeid, samt det rettspolitiske arbeidet, har også dette som overordnet mål å avdekke og avhjelpe de ovennevnte klientgruppers juridiske problemer, men da på et mer generelt plan.

Utover dette vil vi alltid forsøke å gi råd til de som tar kontakt med oss, forutsatt at vi har kapasitet og nødvendig kompetanse. Her har vi ingen kriterier for hvem vi skal hjelpe. I saker som faller utenfor våre kjerneområder blir hjelpen imidlertid ofte begrenset til svar på relativt enkle spørsmål, samt henvisninger til instanser som kan hjelpe vedkommende videre. Dette medfører ikke mye arbeid for oss, og kan mange ganger være av stor verdi for den enkelte klient.

Jusshjelpa spiller også en betydelig rolle som utdanningsinstitusjon. Gjennom arbeidet ved Jusshjelpa får medarbeiderne et unikt perspektiv på det praktiske juridiske liv hvor klientenes behov for, og faktiske tilgang til, rettshjelp står i fokus i stedet for inntjening og bedriftsøkonomiske hensyn. Dette er verdifulle erfaringer man tar med seg videre i en fremtidig yrkeskarriere som jurist. Det er derfor vår påstand at Jusshjelpa bidrar med et viktig og verdifullt supplement til de ordinære delene av det juridiske studium.

1.3 MEDARBEIDERE OG ORGANISASJON

1.3.1 Medarbeiderne

Medarbeiderne ved Jusshjelpa er i hovedsak viderekommende jusstudenter fra og med tredje avdeling ved Det juridiske fakultet ved Universitetet i Tromsø. Unntakene er daglig leder som er ferdig utdannet jurist, og kontormedarbeideren som ikke har noen juridiske arbeidsoppgaver. Medarbeiderne ansettes av et eget ansettelsesutvalg på bakgrunn av intervjuer, hvor personlig egnethet for jobben tillegges stor vekt.

Daglig leder er fast ansatt i 100 % stilling. Medarbeiderne i faggruppene ansettes for tre semestre, hvorav stillingsprosenten utgjør minimum 56 % og lønnen 40 % i de to første semestrene, og 20 % i det tredje semesteret. Medarbeiderne nedlegger imidlertid ulønnet arbeid utover dette, slik at faktisk arbeidsinnsats tidvis utgjør opp mot det dobbelte av den stillingsprosenten de lønnes etter. Medarbeiderne har i tillegg anledning til å ta spesialfaget rettshjelp (15 eller 30 studiepoeng) på grunnlag av arbeidserfaringen de får ved Jusshjelpa.

De to første semestrene arbeider man hovedsakelig med konkret saksbehandling innenfor bestemte fagområder. Det tredje, og siste, semesteret er man ”nedtrapper”, og arbeider da hovedsakelig med overføring eller avslutning av saker, opplæring av nye medarbeidere, samt prosjektarbeid av forskjellig slag. Nedtrapperne utgjør det faglige tyngdepunktet ved Jusshjelpa.

I 2012 var det 27 medarbeidere ved kontoret, hvorav én prosjektmedarbeider, én daglig leder og én kontormedarbeider.

1.3.2 Jusshjelpas forskjellige organer

Jusshjelpas organisasjonsstruktur bygger på et system med generalforsamling, styre, daglig leder og tre faggrupper. Den enkelte medarbeider har stemmerett på generalforsamlingen, som avholdes to ganger i året. Generalforsamlingen velger et administrativt styre som har instruksjonsrett overfor daglig leder, og som denne løpende rapporterer til. Det avholdes månedlige styremøter i den ordinære driftsperioden.

Ettersom samtlige medarbeidere har stemmerett på generalforsamlingen, og medarbeiderrepresentantene utgjør flertallet i styret, så har medarbeiderne fortsatt stor innflytelse på driften av Jusshjelpa, selv om vi de senere årene har fjernet oss fra prinsippet om helt flat struktur i alle ledd i organisasjonen.

1.3.2.1 Generalforsamling

Generalforsamlingen er Jusshjelpas høyeste organ, og har organisasjonens øverste beslutningsmyndighet. Generalforsamlingens formål er å legge hovedføringer for driften av Jusshjelpa, samt velge et styre som gis fullmakt som øverste administrative ledelse frem til neste generalforsamling.

Det avholdes generalforsamling to ganger årlig, i april og i november/desember. Alle ansatte samt styremedlemmene har stemmerett på generalforsamlingen. Alle stemmeberettigede har møteplikt på generalforsamlingen.

1.3.2.2 Styret

Styret er den øverste administrative ledelse i Jusshjelpa mellom generalforsamlingene. Styret består av fem medlemmer; tre medarbeidere ved Jusshjelpa, én representant fra Det juridiske fakultet og én ekstern representant. Det velges to vararepresentanter, hvorav én for fakultetsrepresentanten og én for de øvrige styremedlemmene. Styret konstituerer seg selv. Styrets oppgave er å planlegge arbeidet ved Jusshjelpa, samt holdes orientert om driften. Det innkalles til styremøte ved behov, normalt én gang pr måned ved ordinær drift. Daglig leder har møteplikt og talerett på styremøtene, men ikke stemmerett. Vararepresentantene har møterett og talerett, men ikke stemmerett med mindre de møter i en av de faste representantenes sted. Alle medarbeiderne ved Jusshjelpa har forslagsrett for styret.

Styret 2012

Vår

Nicolay Bergli Alexandersen, styreleder
Bjørn Løtveit, nestleder
Advokat Tom Lunde, ekstern representant.
Førsteamanuensis Irene Dahl, Juridisk Fakultets representant
Cecilie Utstumo, styremedlem
Lene Emilie Øye, vararepresentant
Stipendiat Erik Eldjarn, Juridisk Fakultets vararepresentant

Høst

Aasta Bjørnsdatter Pettersen, styreleder
Bjørn Løtveit, nestleder
Advokat Tom Lunde, ekstern representant
Førsteamanuensis Irene Dahl, Juridisk Fakultets representant
Snorre Nordmo, styremedlem
Lene Emilie Øye, vararepresentant
Stipendiat Erik Eldjarn, Juridisk Fakultets vararepresentant

1.3.2.3 Faglig ansvarlig

Som ett av vilkårene for å drive rettshjelpsvirksomhet, må Jusshjelpa være faglig tilknyttet Det juridiske fakultet ved Universitetet i Tromsø. Denne tilknytningen blir ivaretatt ved at to vitenskapelig ansatte ved fakultetet har et særskilt ansvar for Jusshjelpa. Den ene har ansvar for to faggrupper, og den andre har ansvar for en faggruppe og sitter i Jusshjelpas styre. De faglig ansvarlige bistår også med veiledning i enkeltsaker der dette er naturlig og nødvendig.

1.3.2.4 Administrasjon

Den daglige administrasjonen utføres av daglig leder assistert av en kontormedarbeider. Daglig leders arbeidsområde er administrasjon og koordinering av det daglige arbeidet ved

tiltaket, samt strategisk og økonomisk planlegging av driften. Videre har hun personalansvar for samtlige ansatte. Daglig leder representerer også Jusshjelpa utad der dette er naturlig. Hun er underlagt styrets instruksjon, og skal sørge for at styrets vedtak gjennomføres. Som følge av dette skal hun orientere styret om fremdriften i sitt arbeide.

Kontormedarbeideren bistår daglig leder med administrative gjøremål, herunder forefallende kontorarbeid, saksinntak og betjening av Jusshjelpas sentralbord. Erfaring har vist at Jusshjelpa er avhengig av en kontormedarbeider for å kunne opprettholde et akseptabelt administrativt servicenivå både overfor publikum og medarbeiderne.

1.3.2.5 Faggruppene

Saksbehandlerne ved Jusshjelpa jobber i en av tre spesialiserte faggrupper gjennom hele ansettelsesperioden. Medarbeiderne jobber tre semestre ved Jusshjelpa, og vi ansetter nye medarbeidere hvert semester. Dermed består hver faggruppe til enhver tid av medarbeidere med forskjellig fartstid ved kontoret som i stor grad arbeider kollektivt med saksbehandlingen. Dette sikrer høy kompetanse på de rettsområdene Jusshjelpa arbeider med, da vi på denne måten effektivt får videreført det erfaringsgrunnlaget de gamle medarbeiderne har opparbeidet seg til de nyansatte. Den enkelte faggruppe drives fullt ut etter prinsippet om flat struktur.

Faggruppene er inndelt i følgende områder:

- Gruppe 1: Fengselsrett, sosialrett, husleierett og gjeldsrådgivning
- Gruppe 2: Trygderett, arbeidsrett og barnerett
- Gruppe 3: Familierett, arverett og utlendingsrett

Alle gruppene arbeider med pengekravspørsmål.

Selv om det er den enkelte saksbehandler som har ansvaret for utredningen av sine saker, har faggruppene et kollektivt ansvar for at den jobben som gjøres i hver enkelt sak er faglig forsvarlig. Hver gruppe møtes minst en gang i uken. På gruppemøtene blir alle løpende saker tatt opp til behandling, og fremdriften i hver enkelt sak vurdert. Alle nye henvendelser blir registrert inn på førstkommende gruppemøte etter at de er tatt inn. Saksbehandlerens utredninger og strategiforslag blir da vurdert av gruppa, før gruppa i fellesskap beslutter hva som skal gjøres videre i saken.

En mer inngående redegjørelse for arbeidsmetodene ved Jusshjelpa følger under punkt 1.4 nedenfor.

1.3.2.6 Administrative komiteer

Hver faggruppe har til en hver tid representanter i tre administrative komiteer. Disse gruppene er ansettelseskomiteén, opplæringsgruppa og reisegruppa. Sistnevnte planlegger all oppsøkende virksomhet på Jusshjelpa. I tillegg sitter ansatte i sosialkomiteen. I 2012 innførte vi i tillegg rettspolitisk gruppe.

1.3.2.7 Ad hoc-grupper

Utover de faste organene som er nevnt her, opprettes det løpende ved behov forskjellige ad hoc-grupper med oppgaver av faglig eller administrativ art. Dette kan for eksempel være arbeidsgrupper i forbindelse med vedtektsrevisjoner, arrangementskomité for fellesseminaret, rettspolitiske prosjektgrupper og lignende.

1.4 ARBEIDSFORMENE VED JUSSHJELPA I NORD-NORGE

Jusshjelpa har et vedtektsfestet formål om å bedre rettshjelpstilbudet i Nord-Norge. Dette formålet søkes ivaretatt gjennom flere forskjellige arbeidsformer; konkret saksbehandling, rettsinformasjon, rettspolitisk arbeid samt forsknings- og utredningsarbeid. Vi vil i det følgende gjøre kort rede for generelle trekk ved de forskjellige arbeidsformene ved Jusshjelpa.

1.4.1 Saksbehandling

Saksbehandlingen danner kjernen i all virksomhet ved Jusshjelpa, og innebærer i korte trekk konkret juridisk rådgivning og representasjon i enkeltsaker. Det er gjennom saksbehandlingen vi direkte hjelper de som tar kontakt med oss for juridisk bistand, og dette utgjør også den klart største delen av det arbeidet som gjøres ved kontoret. Den kunnskapen og de erfaringene medarbeiderne tilegner seg gjennom konkret saksbehandling, danner også grunnlaget for det prosjektbaserte arbeidet ved kontoret.

1.4.1.1 Nærmere om saksinntak og saksbehandlingsrutiner

De fleste henvendelsene til Jusshjelpa kommer inn pr telefon innenfor telefontreffetiden for nye henvendelser mandag til torsdag mellom klokken 10.00 og 14.00. Alle henvendelser til kontoret innenfor disse tidspunktene blir registrert inn i resepsjonen. Klientene vil etter dette bli kontaktet så snart som mulig; vi har en intern målsetning om samme dag eller senest dagen etter.

En stor andel av sakene (19,1 %) tas inn ved personlig oppmøte, enten i våre lokaler i Tromsø eller gjennom lokale saksinntak rundt om i landsdelen. I 2012 gjennomførte Jusshjelpa 89 saksinntak utenfor kontoret. Av disse ble 34 avholdt på forskjellige steder innenfor Tromsø kommune. De resterende 57 saksinntakene ble gjennomført i forbindelse med saksinntaksturer til 22 andre kommuner i landsdelen. Se nærmere om dette i punkt 2.2 nedenfor. På slike turer avholdes normalt saksinntak i kommunesentrene. Vi besøker regelmessig fengslene i Nord-Norge, og ettersom studenter er en naturlig målgruppe for oss prioriterer vi også å avholde saksinntak ved de forskjellige lærestedene i landsdelen. Jusshjelpa har alltid prioritert å drive oppsøkende virksomhet rundt om i lokalmiljøene. Dette fordi vi anser det som viktig å profilere oss som et lavterskeltilbud for hele landsdelen. Videre er det i mange tilfeller slik at et personlig møte mellom saksbehandler og klient er en mye bedre ramme for å ta inn en sak enn pr telefon eller skriftlig korrespondanse. Av erfaring ser vi også at muligheten for personlige klientmøter ofte er helt avgjørende for at klienten i det hele tatt skal oppsøke hjelp. Vi får også en del henvendelser pr brev og faks. Vi har ikke åpnet for inntak av nye saker via e-post, da det er en del sikkerhetsmessige spørsmål som gjør e-postkorrespondanse betenkelig.

Alle saksbehandlerne inngår i en vaktturnus, slik at man internt i faggruppene rullerer på ansvaret for de nye henvendelsene som kommer inn. Hver saksbehandler har normalt vakt en dag pr uke. På den måten rekker den enkelte saksbehandler hele tiden å arbeide seg gjennom de sakene man får inn før man tilføres nye saker.

Det primære arbeidsverktøyet for saksbehandling er Advisor. Advisor brukes i tillegg til saksbehandling også som ledd i kvalitetssikringen av vårt arbeid.

1.4.1.2 Kvalitetssikringsrutiner

Ettersom alle saksbehandlerne ved Jusshjelpa er studenter, stiller vi internt svært strenge krav til kvalitetssikring av saksbehandlingen for at denne skal være forsvarlig. Av sentral betydning er i så måte gruppebehandlingen av hver enkelt sak. Som nevnt ovenfor blir hver enkelt henvendelse til Jusshjelpa tildelt en bestemt saksbehandler. Vedkommende har ansvaret for å utrede sakens faktiske og juridiske sider, herunder definere problemstilling og klientens ønske om løsning. Saksbehandleren utarbeider etter dette et løsningsforslag, og eventuelt forslag til videre strategi i saken. Den enkelte saksbehandlerens arbeid blir i ukentlige møter presentert for den faggruppen saken sorterer inn under. Hver faggruppe består av seks til åtte medarbeidere som arbeider med problemstillinger innenfor gruppens fagområder. Faggruppen etterprøver alle resonnementer, vurderinger, hjemler, valg av strategi m.v. I spesielt vanskelige saker konsulteres daglig leder eller fagpersoner, gjerne ved Det juridiske fakultet, før utspill gjøres. Ettersom hele gruppen har et kollektivt ansvar for all saksbehandling innenfor dens fagområder, blir arbeidet som gjøres ved Jusshjelpa presentert overfor klient eller eventuelle motparter først når flertallet i faggruppen har gitt sin godkjenning. Motparter og andre tredjeparter kontaktes kun etter klientens eget ønske, og etter at klienten har gitt sitt samtykke til det faggruppen foreslår. Ved hvert gruppemøte skrives det referat over progresjonen i den enkelte sak, herunder hvilke beslutninger som gjøres av faggruppen. På denne måten holder gruppen løpende oversikt og kontroll med alle sine saker. Det er også faggruppen som i fellesskap avgjør om en sak i det hele tatt skal tas inn til behandling, eller om den skal avvises eller henvises til en annen instans. Ved disse vurderingene tas det hensyn til Jusshjelpas sosiale formål, intern instruks for inntak av saker, samt den til enhver tid rådende kapasitet ved kontoret.

Stor grad av selvstendig juridisk arbeid i vekselvirkning med faglige diskusjoner og kvalitetssikring i spesialiserte grupper har vist seg lærerikt og inspirerende for våre medarbeidere, og er en god arbeidsmetode for å sikre forsvarlig saksbehandling.

1.4.1.3 Hjelp til selvhjelp eller partsrepresentasjon

Prinsippet om hjelp til selvhjelp spiller en sentral rolle i virksomheten ved Jusshjelpa. Mange av henvendelsene til Jusshjelpa er av relativt enkel karakter, hvor klienten for eksempel kun ønsker informasjon om gjeldende rett eller fremgangsmåten på et spesielt rettsområde for selv å kunne ivareta sine juridiske rettigheter. Etter å ha fått en viss veiledning fra oss, er dette saker som de fleste av våre klienter er fullt ut kapabel til å håndtere selv. Vi driver derfor i nokså stor grad med rettsopplysende arbeid gjennom enkel skriftlig eller muntlig veiledning av klienter. Vi har også et stort utvalg av brosjyrer og annet standardmateriell som ligger tilgjengelig på våre nettsider, og som vi også kan sende gratis ut til klienter, enten på forespørsel eller dersom vi ser at dette kan gi svar på klientens spørsmål. Ved utsendelse av informasjonsmateriell tilbys klienten alltid å ta kontakt med oss igjen hvis vedkommende ikke finner tilstrekkelig veiledning i det tilsendte materialet.

Det er flere fordeler med denne måten å arbeide på. Ved at klienten selv er nødt til å sette seg inn i, samt gjøre en innsats i saken, får denne et "eierforhold" til utviklingen i saken. Dette kan fort bli fraværende dersom Jusshjelpa skal gjøre hele jobben for klienten. At klienten selv er engasjert og motivert for å komme til en løsning er ofte av avgjørende betydning for at en sak skal føre frem. Klienten settes gjennom dette også bedre i stand til å ivareta egne interesser i fremtiden. Denne måten å arbeide på frigjør dessuten tid for

Jusshjelpa til å hjelpe flere, samt å kunne gjøre en mer omfattende innsats i de sakene der vår bistand i større grad er nødvendig.

I en stor andel av sakene trer Jusshjelpa i større eller mindre grad også inn som klientens partsrepresentant, for eksempel fordi det dreier seg om store og sammensatte sakskomplekser, uklar juss, sterke motparter eller andre liknende årsaker til at klienten selv ikke ønsker eller evner å håndtere saken. All korrespondanse i saken går da gjennom vårt kontor, og alt Jusshjelpa foretar seg utad i sakens anledning blir forhåndsklarert med klienten. Også her forsøker vi i størst mulig grad å involvere klienten i saksarbeidet der det er naturlig, slik at denne opprettholder motivasjonen for å komme til en løsning. Jusshjelpa tilbyr kun å representere klienten dersom vedkommende selv ønsker dette. Videre trer Jusshjelpa kun inn som partsrepresentant dersom dette finnes hensiktsmessig eller nødvendig etter en nærmere vurdering hos oss. I denne vurderingen tas det blant annet hensyn til hvilket rettsområde saken gjelder, sakens betydning for klienten, klientens egne forutsetninger, og om vi har tilstrekkelig kapasitet. Enkelte forespørsler om representasjon blir derfor ikke alltid tatt til følge. Klienten vil da kun få tilbud om veiledning eller liknende bistand fra oss.

Jusshjelpa har i utgangspunktet kun kompetanse til å representere klienter til og med behandling i forliksrådet. Dersom saken utvikler seg slik at den må behandles i høyere rettsinstanser, vil klienten derfor normalt bli henvist videre til advokat. Krav som kan behandles etter reglene om småkravsprosess, samt konkursbegjæringer har imidlertid Jusshjelpa visse muligheter å bistå med.

1.4.1.4 Henvisnings- og avvisningssaker

Enkelte henvendelser må avvises. Grunnen til dette kan for eksempel være at saken ikke faller innenfor våre fagområder, eller at klienten er såpass ressurssterk at vedkommende uten problem kan sikre seg bistand fra advokat eller annet hold. En del henvendelser henvises også direkte til andre instanser, eksempelvis når klienten tar kontakt først etter at saken er blitt moden for rettslig behandling, når klienten kan oppnå tilsvarende eller bedre veiledning fra forvaltningsorganer, klienten fyller vilkårene for fri rettshjelp, klienten har tilgang på rettshjelp gjennom forsikringsordninger eller fagforeningsmedlemskap osv. Slike henvisninger har imidlertid ofte stor verdi i seg selv, ettersom mange som tar kontakt med oss i første omgang kun trenger hjelp til å orientere seg frem til riktig instans.

Henvisning og avvisning skal i utgangspunktet besluttes av faggruppen. Det er imidlertid praksis at henvendelser kan henvises direkte under klientsamtalen dersom det utvilsomt dreier seg om en typisk henvisnings- eller avvisningssak. Saksbehandleren som henviser eller avviser skal imidlertid orientere faggruppen om avgjørelsen, og beslutningen kan overprøves av gruppen på ordinært vis.

1.4.2 Generell rettsinformasjon

Generell rettsinformasjon utgjør en betydelig andel av det prosjektarbeidet som gjøres ved Jusshjelpa. Eksempler på slike prosjekter er produksjon av avisartikler, utforming av brosjyrer for utsendelse til klienter som ledd i saksbehandlingen eller for distribusjon til andre aktuelle adressater, informasjonsmøter på institusjoner, skriving av artikler til nettsidene våre osv. Dette arbeidet gjøres ofte i form av nedtrapperprosjekter (se punkt 2.5.1.1), men også i økende grad som løpende prosjekter knyttet til saksbehandlingsgruppene. Den erfaringen saksbehandlerne tilegner seg gjennom saksbehandlingen, danner et godt grunnlag for å se hvor ”skoen trykker” på de forskjellige rettsområdene de har arbeidet med. Det redegjøres nærmere for det rettsinformative arbeidet i punkt 2.5.2.

1.4.3 Forsknings- og utredningsarbeid

Det forsknings- og utredningsarbeidet som gjøres ved Jusshjelpa innebærer i hovedsak systematisering og synliggjøring av juridiske og sosiale problemer som går igjen hos våre klientgrupper, samt påvise sammenhenger mellom dette og svakheter i gjeldende rett. Dette arbeidet initieres som oftest ut fra inntrykk vi gjør oss gjennom den alminnelige saksbehandlingen. Disse inntrykkene må imidlertid underbygges og verifiseres av systematisk innhentende fakta før de kan legges til grunn for videre politisk eller rettspolitisk arbeid.

Eksempler på utrednings- og forskningsprosjekter ved Jusshjelpa vil typisk være spørreundersøkelser av ulik art. Videre bidrar statistiske data som samles inn fra våre klienter til at vi kan danne oss et bilde av hvilke juridiske problemstillinger som typisk gjør seg gjeldende i forbindelse med alder, kjønn, yrke, utdanning, inntekt/gjeld, geografisk tilhørighet m.v. Jusshjelpa har også gjennomført komparative studier av norsk og utenlandsk rett på bestemte områder, eksempelvis sammenlikning mellom de offentlige rettshjelpstilbudene i Norge og Finland.

1.4.4 Annet rettspolitisk arbeid

Med rettspolitisk arbeid menes arbeid som tar sikte på rettslige endringer til fordel for våre klientgrupper. Det rettspolitiske arbeidet ved Jusshjelpa er som oftest prosjektorientert, og varierer i høy grad i omfang og arbeidsmengde avhengig av hva målet for prosjektet er. Eksempelvis vil et prosjekt som har som målsetning å få gjennomført en lovendring som regel være en svært omfattende og langvarig prosess. På den andre siden av skalaen finner man enkeltstående høringsuttalelser, artikler, påvirkningsmøter med beslutningstakere eller liknende.

Fellesnevneren for det rettspolitiske arbeidet ved Jusshjelpa er at vi gjennom de enkelte prosjektene søker å yte juridisk bistand til hele samfunnsgrupper under ett. Dette fordi vi ser at praktiseringen av gjeldende rett på enkelte områder virker mot sin hensikt, eller gjentatte ganger genererer nye problemer for noen samfunnsgrupper. Det vil da være formålstjenlig å forsøke å få til en endring av gjeldende rett eller praktiseringen av denne, fremfor å fortsette å arbeide for disse klientgruppene gjennom enkeltsaker.

I den grad det kan trekkes en ramme for hva som skal defineres som rettspolitisk arbeid ved Jusshjelpa, vil avgrensningen måtte skje mot konkret saksbehandling i enkeltsaker på den ene siden, og mot rent politisk arbeide på den andre siden. Det rettspolitisk arbeidet ved Jusshjelpa har en naturlig kobling til forsknings- og utredningsarbeidet og til det rent rettsinformativt arbeidet som gjøres ved tiltaket. Det er ofte naturlig å arbeide rettspolitisk i forbindelse med eller i forlengelsen av slikt arbeid.

Vi regner også våre internasjonale prosjekter som rettspolitisk arbeid. Ved å involvere oss i internasjonale prosjekter bruker vi våre ressurser til å bedre rettshjelpsdekningen utenfor landets grenser, ved å bruke vår kompetanse og ressurser i samarbeid med liknende rettshjelpstiltak i det aktuelle landet.

2. RESULTAT FOR 2012

2.1 INNLEDNING

Jusshjelpa i Nord-Norge har siden oppstarten i 1988 behandlet 44 460 saker.

I 2012 behandlet Jusshjelpa 1824 henvendelser over en driftsperiode på 47 uker. Saksantallet representerer en reduksjon på 5,7 % i forhold til 2011, og en reduksjon på 8,3 % i forhold til gjennomsnittlig antall saker de siste 10 år.

Jusshjelpa fører statistikk over hvilke typer spørsmål folk henvender seg til oss for å få juridisk bistand i. I statistikken opererer vi med 18 forskjellige hovedkategorier av fagområder, etter en samkjøring av statistikk med de andre tiltakene. Jusshjelpa fikk i 2012 inn flest henvendelser innenfor fagområdene arverett, familierett og husleierett. Disse fagområdene utgjør til sammen 37,9 % av det totale antallet henvendelser. For en detaljert oversikt over fordelingen mellom saksområdene, se punkt 2.4 flg. Geografisk fordeler klientene fra Nord-Norge seg noe ujevnt mellom Nordland, Troms og Finnmark med henholdsvis 29,1 %, 54,9 % og 16 %. Se mer om dette i punkt 2.3 flg.

Regnskapet for driftsåret 2012 isolert sett viser et overskudd på kr 69 847,26. Overskuddet på kr 175 405,02 vi hadde med oss fra tidligere år gjør at samlet resultat for 2012 blir et overskudd på kr. 244 633,19. Det redegjøres nærmere for regnskapet for 2012 i punkt 2.7 flg.

Gjennom 2012 har Jusshjelpa prioritert å opprettholde en lengst mulig driftsperiode, samt holde et høyt nivå på vår oppsøkende virksomhet rundt om i landsdelen. Vi har fokusert på kursing av ansatte, og gjennomført to rettspolitiske uker. Vi har utviklet en mobilapplikasjon, samt skrevet innholdet i www.gratisrettshjelp.no.

Vår nettside www.jusshjelpa.no er hyppig besøkt, med 50 000 unike brukere i fjor. Disse brukerne lastet til sammen ned ca. 38 000 publikasjoner fra vår database.

Nye medarbeiderne ved Jusshjelpa får både i forbindelse med tiltredelse og gjennom ansettelsesforholdet grundig opplæring i praktisk juridisk arbeid. Opplæringen innebærer at Jusshjelpa i realiteten også er en utdanningsinstitusjon som bidrar med et viktig og verdifullt supplement til de ordinære delene av studiet. Studentene kan nå i forbindelse med sine engasjementer ved Jusshjelpa velge fordypning i spesialfaget rettshjelp ved Det juridiske fakultet i Tromsø. Dette innebærer en mer teoretisk tilnærming til praktisk viktige sider ved utøvelsen av rettshjelpsvirksomhet. Denne kombinasjonen av ordinære juridiske studier, praktisk orientert opplæring, arbeid med reelle saker samt spesialfagsfordypning er etter vår oppfatning meget god. Det redegjøres nærmere for opplæring og undervisning i punkt 2.6 flg.

I det følgende vil det bli gjort nærmere rede for resultatene av driften i 2012.

2.2 OPPSØKENDE VIRKSOMHET

Eksterne saksinntak utenfor kontoret har alltid vært et satsingsområde for Jusshjelpa. I 2012 gjennomførte Jusshjelpa 34 slike saksinntak innenfor Tromsø kommune og 57 saksinntak i 22 kommuner i landsdelen for øvrig. På slike saksinntaksturer besøker vi regelmessig kommunesentrene, fengslene og høyskolene rundt om i Nord-Norge.

Til tross for gjennomgående stramme driftsbudsjetter prioriteres oppsøkende virksomhet fordi den støtten vi mottar fra ulike støttespillere rundt omkring i landsdelen forplikter. Videre spiller disse saksinntakene en viktig rolle i markedsføringen av Jusshjelpa som et gratis lavterskeltilbud for hele Nord-Norge. Vi anser det i den forbindelse som viktig å gi folk tilbud om rettshjelp i deres nærmiljø. Vi ser også en direkte og umiddelbar økning i saksantallet fra de kommunene vi besøker, og en tilsvarende reduksjon fra de vi besøkte i fjor, men ikke i år. I 2013 ønsker vi å holde reiseandelen på det samme nivået som 2012.

Oversikt over eksterne saksinntak i 2012:

Kommune	Besøk utenfor Tromsø	Antall saksinntak
Alstadhaug	1	1
Alta	6	10
Bodø	4	12
Fauske	2	2
Hammerfest	3	2
Harstad	1	1
Karasjok	1	1
Karlsøy	1	1
Kautokeino	1	1
Kåfjord	1	1
Lenvik	1	2
Longyearbyen	2	4
Narvik	2	2
Nordkapp	1	1
Nordreisa	1	1
Porsanger	1	1
Rana	2	2
Sør-Varanger	2	2
Tromsø	-	34
Vadsø	2	4
Vefsn	2	4
Vestvågøy	1	1
Vågan	1	1
Totalt: 23	Totalt: 38	Totalt: 91

2.3 HVEM SØKER HJELP FRA JUSSHJELPA I NORD-NORGE

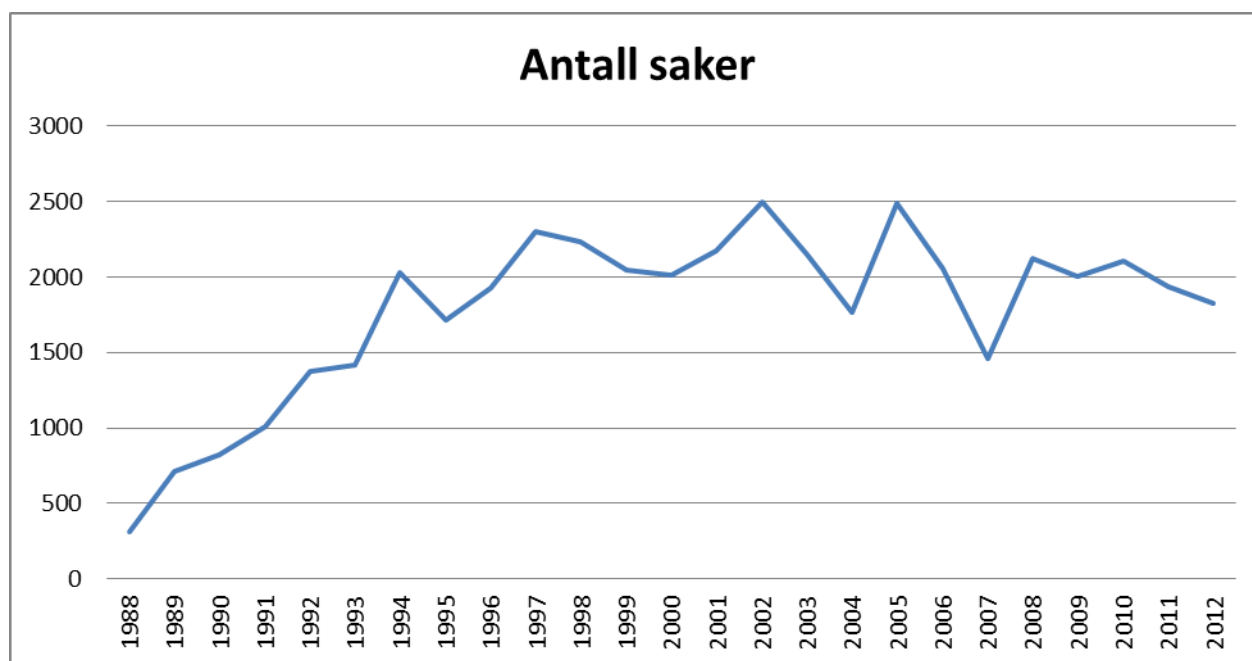
2.3.1 Hovedoversikt over resultatet av saksbehandlingen i 2012

Årstall	2012	2011	2010	2009	2008
Antall behandlede henvendelser	1824	1934	2101	2003	2118
Utvikling ift. foregående år	- 5,7 %	- 7,9 %	+ 4,1 %	- 5 %	+ 46 %

Jusshjelpa i Nord-Norge behandlet 1 824 henvendelser i 2012, noe som var en reduksjon på 110 saker, eller 5,7 %, sammenliknet med 2011. Sakstallet for 2012 gjorde at vi i 2012 hadde mulighet å arbeide med flere større prosjekter i tillegg til saksbehandlingen, hvor særlig utviklingen av en mobilapplikasjon var ressurskrevende.

Målet for driften slik Jusshjelpa er i dag, med tanke på midler og ansatte, bør være å hjelpe mellom 1 800 – 2 000 klienter pr år. Dette har sin begrunnelse i både å ha nok ressurser til å kunne gå grundig nok inn i hver enkelt sak, samt at vi ønsker å ha muligheten til å drive en viss grad av rettspolitisk arbeid.

Utviklingen i antallet behandlede saker siden oppstarten i 1988:

2.3.2 Fylkesoversikt

Fylke	Antall	%
Nordland	474	25,99 %
Troms	893	48,96 %
Finnmark	261	14,31 %
Andre	103	5,65 %
Ukjente	93	5,09 %
Totalt	1824	100 %

2.3.2.1 Nordland

Jusshjelpa behandlet 474 saker fra Nordland fylke i 2012. Sammenliknet med det totale sakstallet for 2012 utgjør det en prosentandel på 25,1 %. I forhold til 2011 utgjør dette en reduksjon på 1,9 % i antall saker. Når vi ser på andelen saker fra Nordland sett i forhold til totalantallet, har det vært en økning på ca. 1 %. Da Nordland er det fylket med høyest befolkning i nord, ønsker vi en økning i henvendelser fra innbyggerne. For å oppnå økning, er vi avhengig av økt økonomisk støtte til reisevirksomhet, da vi ser en direkte sammenheng mellom besøk i en kommune og antallet henvendelser derfra.

2.3.2.2 Troms

Jusshjelpa hadde i 2012, som tidligere år, flest saker fra Troms fylke. I 2012 behandlet vi 893 saker fra Troms, noe som utgjør en prosentandel på 49 % av det totale saksantallet. Henvendelsene fra Troms fylke utgjør 102 færre saker i 2012 enn i 2011. Årsaken til at vi får flest saker fra Troms fylke skyldes i hovedsak at vi har våre kontorer i Tromsø, og at vi over tid har etablert oss som et stadig og tilgjengelig rettshjelpstilbud i fylket. Beliggenheten i Tromsø muliggjør dessuten flere faste saksinntak ved lokale institusjoner, noe som i stor grad bidrar til sakspågangen. Tallene viser at Tromsø kommune er den kommunen som i særdeleshet har mest nytte av våre tjenester.

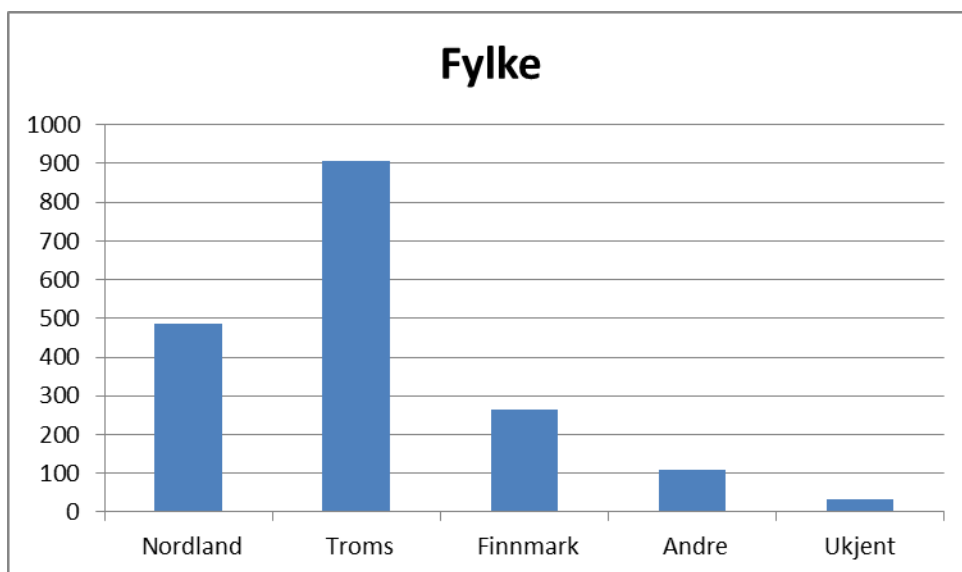
2.3.2.3 Finnmark

Jusshjelpa behandlet i 2012 til sammen 261 saker fra Finnmark. Sammenliknet med det totale saksantallet for året utgjør dette en prosentandel på 14,3 %. Det er en reduksjon i antall saker på om lag 7 % fra 2011. Vi har ønske om å ha et stabilt og forholdsmessig høyt sakstall fra Finnmark, og prioriterer en høy tilstedeværelse i fylket. På grunn av relativt lav advokatdekning i Finnmark vil Jusshjelpa også i fremtiden prioritere lokale saksinntak i fylket. Omfanget av dette avhenger imidlertid av nivået på lokal driftsstøtte da det er kostbart å reise i fylket.

2.3.2.4 Andre og ukjente

De siste årene har det vært en innskjerping i rutineene for å få registrert fylkes- og kommunetilhørighet så nøyaktig så mulig. I 2005 utgjorde kategoriene ”andre” og ”ukjente” prosentandeler på henholdsvis 7,4 % og 9,4 %. Vi fortsatte dette innstrammingsarbeidet i 2009, og ”andre” og ”ukjente” utgjorde her henholdsvis 6.2 % og 0,4 % av totalt antall henvendelser. De tre siste årene har det skjedd en økning av ukjente, noe som er uheldig. Anonyme henvendelser vil alltid forekomme, men økningen tyder på at det kunne vært tatt inn kommunetilhørighet i et større antall saker. Antall henvendelser fra ”andre” ligger stabilt, noe som er forventet da disse omfatter henvendelser fra andre deler av landet enn de tre nordligste fylkene, samt fra personer bosatt i utlandet.

Fylkesvis fordeling av saker

2.3.3 Oversikt over fordeling mellom kommunene

NORDLAND:	
Kommune:	Antall:
Alstadsau	14
Andøy	13
Ballangen	7
Beiarn	1
Bindal	2
Bodø	113
Brønnøy	7
Bø	6
Dønna	0
Evenes	2
Fauske	25
Flakstad	1
Gildeskål	5
Grane	1
Hadsel	14
Hamarøy	2
Hattfjelldal	1
Hemnes	2
Herøy	1
Leirfjord	3
Lurøy	1
Lødingen	6
Meløy	8
Moskenes	5
Narvik	81
Nesna	2
Rana	38
Rødøy	0
Røst	0
Saltdal	6
Sortland	22
Steigen	3
Sømna	2
Sørfold	8
Tjeldsund	4
Træna	1
Tysfjord	5
Vefsn	20
Vega	0
Vestvågøy	16
Vevelstad	0
Værøy	1
Vågan	19
Øksnes	5
Totalt:	474

TROMS:	
Kommune:	Antall:
Balsfjord	27
Bardu	14
Berg	3
Bjarkøy	0
Dyrøy	5
Gratangen	3
Harstad	77
Ibestad	4
Karlsøy	22
Kvæfjord	6
Kvænangen	6
Kåfjord	14
Lavangen	3
Lenvik	51
Lyngen	10
Målselv	14
Nordreisa	26
Salangen	7
Skjervøy	13
Skånland	3
Storfjord	6
Sørreisa	15
Torsken	2
Tranøy	5
Tromsø	557
Totalt:	893

FINNMARK:	
Kommune:	Antall:
Alta	94
Berlevåg	3
Båtsfjord	7
Gamvik	1
Hammerfest	34
Hasvik	6
Karasjok	6
Kautokeino	8
Kvalsund	4
Lebesby	4
Loppa	3
Måsøy	3
Nesseby	1
Nordkapp	22
Porsanger	12
Sør-Varanger	27
Tana	3
Vadsø	17
Vardø	6
Totalt:	261

2.3.4 Statsborgerskap

Hovedgrunnen til at kategorien ”ikke oppgitt” er såpass stor er at i dette tallgrunnlaget blir samtlige saker talt, også der det ikke innhentes noen statistikk (og følgelig blir disse kategorisert under ”ikke oppgitt”).

	Antall	%
Norge	1101	60,4 %
Norden for øvrig	6	0,3 %
Europa for øvrig	60	3,3 %
Afrika	44	2,4 %
Asia	25	1,4 %
Amerika	8	0,4 %
Andre	0	0,0 %
Ikke oppgitt	580	31,8 %
Totalt	1824	100 %

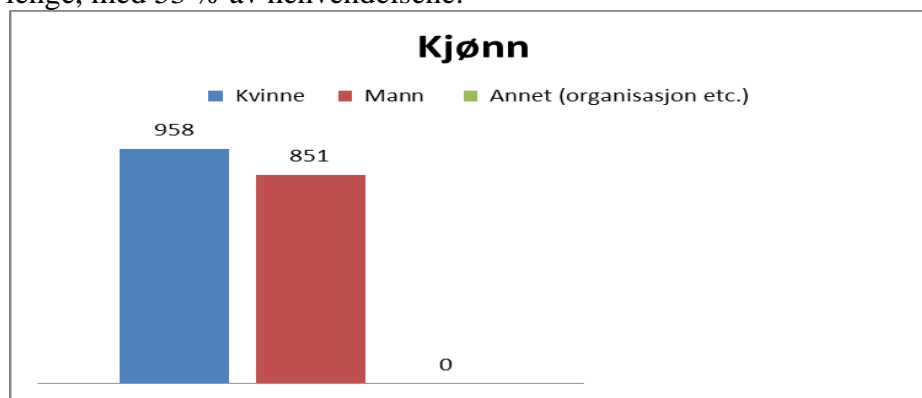
2.3.5 Opplysninger om klientene

Jusshjelpa fører statistikker over våre klienter for å løpende kunne vurdere vår klientmasse. Vi ber derfor rutinemessig våre klienter om å bidra med statistiske opplysninger om seg selv. Opplysningene brukes uavhengig av sakene og vil ikke settes i sammenheng med den enkelte sak.

Totalsummen i hver enkelt kategori vil variere noe, da det er slik at tallgrunnlaget kun omfatter de klientene som får konkret juridisk bistand. Det hentes ikke inn statistikkinformasjon om de som tar kontakt angående saker som faller utenfor våre fagområder, og således ikke får noen annen veiledning enn råd om hvor de kan henvende seg. Videre er det slik at noen av klientene ikke ønsker å gi personlige opplysninger som ikke har direkte relevans for det aktuelle juridiske spørsmålet, og dette fører også til ulikheter i tallgrunnlaget.

2.3.5.1 Kjønnsmessig fordeling av saker til Jusshjelpa i Nord-Norge 2012

Kjønnfordelingen mellom våre klienter kan vi fastsette uavhengig av ovennevnte skjemaer. Denne oversikten baserer seg derfor på det totale antallet henvendelser i 2012, fratrukket de henvendelser vi har fått fra juridiske personer. Jusshjelpa har alltid hatt en liten overvekt av kvinnelige klienter, med unntak fra i fjor. I år er andelen kvinner høyere enn på lenge, med 53 % av henvendelsene.

2.3.5.2 Klientens alder, sivilstand, inntekt, formue og gjeld

Hovedtyngden av våre klienter er mellom 19 og 50 år. Dette er i tråd med tidligere år. I år ser vi at vi har mistet flest klienter fra 51 – 67 år.

Vedrørende sivilstand er kategorien enslig den største. Kategorien har tradisjonelt vært den største, og har økt ytterligere fra i fjor.

Alder	Antall	%
Under 18	10	0,9 %
19 - 30	262	24,4 %
31 - 40	248	23,1 %
41 - 50	245	22,7 %
51 - 60	141	13,1 %
61 - 67	86	8,0 %
Over 68	84	7,8 %
Totalt	1076	100 %

Sivilstand	Antall	%
Gift	288	27,0 %
Samboende	214	20,0 %
Enslig	400	37,5 %
Separert/skilt	126	11,8 %
Enke/-mann	40	3,7 %
Totalt	1068	100 %

Med hensyn til yrke har pensjonister og arbeidsledige økt fra 2012. Trygdede, arbeidsledige og studenter utgjør til sammen en høy andel (37,6 %). Vi henvender oss i stor grad mot disse gruppene, da vårt vedtektsfestede formål er å yte bistand til de med størst behov.

Yrke	Antall	%
Arbeidsledig	87	8,3 %
Trygdet	192	18,4 %
Student / elev	114	10,9 %
Arbeid i hjemmet	3	0,3 %
Selvstendig næringsdrivende	18	1,7 %
Primærnærings	2	0,2 %
Arbeidstaker - heltid	373	35,6 %
Arbeidstaker - deltid	113	10,8 %
Pensjonist	115	11,0 %
Annet	29	2,8 %
Totalt	1046	100 %

Utdannelse	Antall	%
Folkeskole / grunnskole	178	20,5 %
Videregående	265	30,5 %
Yrkesfaglig	232	26,7 %
Høyskole/universitet	178	20,5 %
Annet	15	1,7 %
Totalt	868	100 %

Med hensyn til utdanning, er det en overvekt av klienter som ikke har høyere utdanning. Til sammen 77,7 % har svart at de har utdanning tilsvarende videregående nivå eller lavere. Gruppen med yrkesfaglig bakgrunn har økt jevnt over flere år, og fra i fjor til i år økte andelen med videregående skole som høyeste utdanning med 5 %. Studenter sorterer som hovedregel inn under kategorien høyskole/universitet, selv om de ikke har fullført studiene. Ferdig utdannede akademikere utgjør derfor bare en andel av de som har krysset av for alternativet høyskole/universitet. Det er imidlertid ikke mulig å si nøyaktig hvor stor andel de utgjør av den samlede prosentandelen på 20,5 %.

Tallgrunnlaget for 2012 om inntekts- og formuesforhold harmonerer med våre intensjoner om først og fremst å tilby bistand til personer som ikke makter å skaffe seg juridisk bistand fra annet hold. De aller fleste klientene oppgir å ikke ha noe formue. Med hensyn

til inntekter er det interessant å merke seg at til sammen 17,4 % av klientene oppgir en inntekt mellom kr. 247.000 – 300.000 pr år. Dette antas å ha sammenheng med at inntektsgrensene for fri rettshjelp var kr 246.000,- i 2012, og at mange som ligger rett over denne grensen likevel ikke har råd til å engasjere advokat for å få løst sine juridiske problemer.

Inntekt	Antall	%
Under 50.000	96	9,5 %
51. - 150.000	174	17,3 %
151. - 246.000	218	21,6 %
247. - 300.000	175	17,4 %
301. - 400.000	192	19,1 %
Over 401.000	152	15,1 %
Totalt	1007	100 %

Formue	Antall	%
0 – 10.000	713	70,3 %
10.000 - 100.000	147	14,5 %
101.000 - 200.000	60	5,9 %
201.000 - 350.000	29	2,9 %
351.000 - 500.000	15	1,5 %
>501.000	50	4,9 %
Totalt	1014	100 %

Av de som har gjeld oppgir hele 33,8 % at de skylder mer enn kr 500.000. Dette er en liten økning fra i fjor.

Klientens gjeld	Antall	%
0 – 10.000	292	29,1 %
10.000 - 100.000	128	12,7 %
101.000 - 200.000	89	8,9 %
201.000 - 350.000	99	9,8 %
351.000 - 500.000	57	5,7 %
>500.000	340	33,8 %
Totalt	1005	100 %

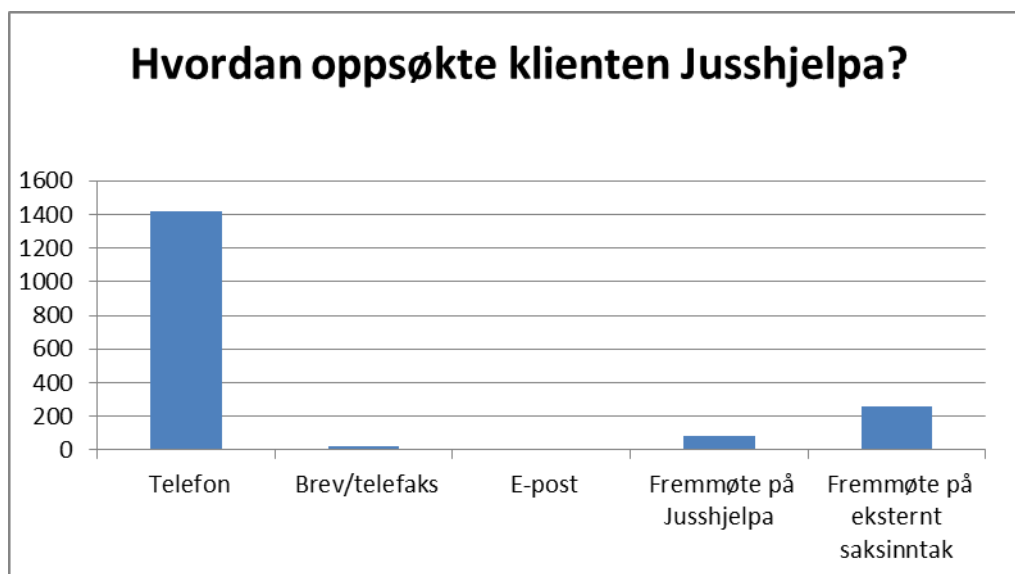
2.3.5.3 Klientens befatning med andre rettshjelpere

Et mindretall av våre klienter har vært i kontakt med advokat før de kontaktet oss for hjelp. Det er også få motparter som har advokat. Avhengig av saksområde, klientens situasjon og lignende vil imidlertid en del av klientene bli henvist videre til advokat etter at de har vært i kontakt med oss dersom vi vurderer det slik at klienten vil være best tjent med dette.

Partenes bruk av advokat	Antall	%
Klient har kontaktet advokat	151	14,0 %
Motpart har kontaktet advokat	37	3,4 %
Klient og motpart har kontaktet advokat	13	1,2 %
Ingen av partene har kontaktet advokat	599	55,6%
Jeg har ikke advokat, vet ikke om motpart har det	278	25,8 %
Totalt	1078	100 %

2.3.5.4 Hvordan klienten kom i kontakt med Jusshjelpa

Hele 79,3 % tok kontakt med Jusshjelpa per telefon. Dette er en naturlig konsekvens av at vi tilbyr våre tjenester til hele landsdelen. Tallene viser at det er flere som oppsøker oss personlig på eksterne saksinntak enn ved oppmøte på vårt kontor i Tromsø. Dette har sammenheng med at Jusshjelpa driver utstrakt oppsøkende virksomhet, samt at vårt kontor ligger noe usentralt til i Tromsø. Andelen brev/faks/e-post er lav fordi Jusshjelpa ikke har åpnet for saksinntak via e-post. Ellers viser statistikkene at flesteparten av klientene har hørt om oss gjennom bekjente. Vi ser en stadig økning av bruken av våre nettsider.

Hørt om Jusshjelpa via...	Antall	%
Bekjente	449	40,2 %
Avisannonse	128	11,5 %
Medieomtale	93	8,3 %
Internett	120	10,7 %
Våre nettsider/søkemotor	79	7,1 %
Telefonkatalog/gule sider/1881	4	0,3 %
Plakat/brosjyre	49	4,4 %
Offentlig kontor	79	7,1 %
Informasjon ved studiested	36	3,2 %
Krisesenter	1	0,1 %
Annet	79	7,1 %
Totalt	1117	100 %

Vi har spurt klientene hva de hypotetisk sett ville gjort dersom verken Jusshjelpa eller noen andre studentrettshjelpstiltak hadde eksistert. Det er såpass mange som 29,3 % oppgir at de enten ikke ville gjort noe eller ikke vet hva de skulle gjort, underbygger vår oppfatning av at Jusshjelpa oppfyller en viktig funksjon i samfunnet.

Hva ville klienten gjort uten Jusshjelpa?	Antall	%
Oppsøkt advokat	412	40,0 %
Oppsøkt offentlig kontor	146	14,2 %
Gjort det selv	126	12,2 %
Ingenting/vet ikke	302	29,3 %
Annet	44	4,3 %
Totalt	1089	100 %

2.4 RETTSOMRÅDER HVOR DET SØKES OM HJELP

2.4.1 Hovedoversikt

Tabellen gir en oversikt over antall saker per fagområde i 2012:

	Fagområde	Antall	%
1.	Arverett	237	12,99 %
2.	Ekteskap	122	6,69 %
3.	Barn og foreldre	135	7,40 %
4.	Samboerforhold	96	5,26 %
5.	Avtalerett/forbrukerforhold	81	4,44 %
6.	Fast eiendom	151	8,28 %
7.	Husleie	237	12,99 %
8.	Erstatning	69	3,78 %
9.	Trygd og pensjon	90	4,93 %
10.	Sosial og helserett	29	1,59 %
11.	Gjeld	95	5,21 %
12.	Fengselsrett	29	1,59 %
13.	Skatter og avgifter	15	0,82 %
14.	Arbeidsrett	124	6,80 %
15.	Utlendingsrett	92	5,04 %
16.	Annen forvaltningsrett	62	3,40 %
17.	Straffe og politirett	57	3,12 %
18.	Annet	103	5,65 %
Totalt		1824	100 %

Jusshjelpa i Nord-Norge behandlet i 2012 til sammen 1824 henvendelser. Arv-, familie- og husleierett er i likhet med tidligere år de største fagområdene og utgjør til sammen ca. 37,9 % av alle sakene. Økningen i disse mest sentrale rettsområdene har vedvart de siste årene.

Vi har hatt størst økning i saker knyttet til husleie, med en økning fra 11,3 % av det samlede antall saker i 2011 til 13 % i 2013. En entydig årsak til dette er vanskelig å peke på. Vi har et høyt antall nedlastinger av vår husleiekontrakt fra hjemmesidene våre, og det kan medvirke til at flere tar kontakt med oss på dette saksområdet. Vi er også synlig blant studentene på universitetet, som ofte er leietakere.

Saker knyttet til erstatningsrett og avtalerett/kjøp og salg har også hatt en større prosentvis økning. Under erstatningsrett er det forsikringskrav som dominerer. Både forsikringsaker og kjøp og salg er saker som henvises til andre gratis rettshjelpstilbud.

Andre saksområder som har økt i omfang siden i fjor er arverett, barnerett og forvaltningsrett.

Saker om arbeidsrett og gjeldsrett har hatt den største nedgangen fra 2011 til 2012. Arbeidsrett hadde en nedgang også i 2011. Gjeldsrett er et område der vi satser mye på hjelp til selvhjelp. Vi ønsker at det opprettes et gjeldsrådgivningstilbud som kan supplere kommunens tilbud der det ikke fungerer godt nok.

2.4.2 Nærmere om de enkelte fagområdene

2.4.2.1 Arverett

Arverett		Antall	%
1.0	Annet	29	12,29 %
1.1	Rett til arv, pliktdel m.m.	45	19,07 %
1.2	Testamenter	23	9,75 %
1.3	Gaver og andre overføringer	18	7,63 %
1.4	Omstøtelse	3	1,27 %
1.5	Avkortning	0	0 %
1.6	Skifte	27	11,44 %
1.7	Opprette testamente	2	0,85 %
1.8	Tolke testamente	-	0,0 %
1.9	Ugyldig testamente	-	0,0 %
1.10	Uskifte, rådighet med mer.	19	8,05 %
1.11	Avkall/forskudd på arv	16	6,78 %
1.12	Arveoppgjør	44	18,64 %
1.13	Uspesifisert	11	4,24 %
Totalt		237	100 %

Fagområdet arverett har de siste årene holdt seg stabilt på ca. 13 % av de årlige henvendelsene til Jusshjelpa. Området økte med 0,5 % fra 2011 til 2012, og ligger på 12,99 % av det samlede antall henvendelser.

”Rett til arv, pliktdel” er den undergruppen som har økt mest fra 2011 til 2012. Disse henvendelsene utgjør hele 19,1 % av henvendelsene om arv, mot 10,2 % i 2010 og 16,7 % i 2011. Kategorien ”Skifte” har også hatt en betydelig økning, med 3,5 % økning i andelen saker. ”Testamenter” har redusert sin andel med 3,55 %.

I mange arvesaker er det snakk om tilføring av midler, slik at disse sakene presumptivt vil være av mindre velferdsmessig betydning for klientene enn for eksempel trygde- og sosialsaker. Det er imidlertid ofte slik at velferdsbehovet er stort også i enkelte typer arvesaker, eksempelvis i uskiftesaker der den som sitter i uskifte er ressurs svak, eller der en av arvingene ikke selv makter å sikre at vedkommende får sin rettmessige arv.

Arveoppgjør setter dessuten ofte store følelser i sving hos de involverte parter. Jusshjelpa bidrar her med avklaringer av juridiske spørsmål knyttet til selve arveoppgjøret, enten forebyggende med informasjon før selve prosessen settes i gang, eller ved å ta stilling i en allerede pågående konflikt. Erfaringer tilsier at det arbeidet vi gjør i slike saker har en klart konfliktdempende effekt. Det vil dessuten være av stor verdi for klienten å få avklart en tvist med sine nærmeste på en måte som gjør at de i ettertid kan forholde seg til hverandre.

I størstedelen av arvesakene sender vi kun ut standardisert informasjonsmateriell og brosjyrer. Dersom vi etter en konkret vurdering finner at klienten har behov for videre bistand, og at saken utgjør et betydelig velferdsmessig problem for klienten, kan vi gå aktivt inn i arvesaker. For øvrig henvises klienten videre til advokat eller skifterett.

2.4.2.2 Ekteskap

Ekteskap		Antall	%
2.0	Annet	10	8,20 %
2.1	Skilsmisse og separasjon	47	38,52 %
2.2	Opprettelse av ektepakt	9	7,38 %
2.3	Inngåelse og anerkjennelse av ekteskap	3	2,46 %
2.4	Ektefellebidrag	2	1,64 %
2.5	Skifteoppgjør	43	35,25 %
2.6	Skifteavtale i etterkant av oppgjør	6	4,92 %
2.7	Uspesifisert om ekteskap	2	1,64 %
Totalt		122	100 %

De siste 8 årene har det vært en jevn reduksjon i antall saker etter ekteskapsloven. Fra 2011 til 2012 sank andelen saker om ekteskap med 0,5 % av den totale andelen saker.

Som det fremgår av tabellen ovenfor, relaterer henvendelsene om ekteskap seg hovedsakelig til juridisk rådgivning og bistand i forbindelse med samlivsbrudd; det være seg knyttet til separasjon/skilsmisse eller skifteoppgjør. Kategorien ”skilsmisse og separasjon” utgjør 38,5% av henvendelsene, mens «Skifteoppgjør utgjør 35,25 %. Til sammen utgjør disse to kategoriene 73,75 % av saker knyttet til ekteskap. Saksbehandlerne bruker mye tid på å løse konflikter mellom tidligere ektefeller. At saks kategorien er av sentral betydning, viser også trafikken på våre nettsider. De brosjyrer som finnes om temaet, er lastet ned over 16 600 ganger i fjor.

Vi gjør langt på vei de samme erfaringene her som ved arveoppgjør med hensyn til demping av allerede pågående konflikter. Det er åpenbart at avklaring av de juridiske sidene ved skifte- og delingsoppgjør bidrar til at konfliktnivået senkes.

2.4.2.3 Barn og foreldre

Barn og foreldre		Antall	%
3.0	Annet	10	7,41 %
3.1	Foreldreansvar	12	8,89 %
3.2	Adopsjon	0	0,0 %
3.3	Barnefordeling	48	35,56 %
3.4	Farskap og medmorskap	3	2,22 %
3.5	Underholdsbidrag	12	8,89 %
3.6	Samvær og reisekostnader	29	21,48 %
3.7	Barnevern	20	14,81 %
3.8	Vergemål	-	0,0 %
3.9	Uspesifisert	1	0,74 %
Totalt		135	100 %

Barnerett utgjorde 7,4 % av det totale sakstallet på Jusshjelpa i 2012. Dette er en økning på 0,5 % fra året før, og barnerett ligger stabilt med rundt 7 % av saksantallet.

Barnerett er et prioritert saksområde på Jusshjelpa. Det er av stor personlig betydning for klientene at de blir enige om samværsordninger eller fast bosted for sine barn. I likhet med saker under familieretten, forbygger vårt arbeid også konflikter, ved at barnas foreldre

inngår samværsavtaler, blir orientert om rettigheter og hjelpes til å inngå en dialog for barnets beste. Vår informasjonsbrosjyre ”Hva skjer med barnet ved samlivsbrudd” har blitt lastet ned ca. 850 ganger i fjor.

I 2012 var det spørsmål rundt barnefordeling som utgjorde det største saksområdet. Andelen saker knyttet til samvær har hatt den største økningen, fra 16,4 % til 21,5 % av henvendelsene på saksområdet.

2.4.2.4 Samboerforhold

Samboerforhold var en ny kategori fra 2010, og det er dermed bare to år med tall i denne kategorien. Kategorien hørte tidligere under familierett, og tallene kan til en viss grad sammenliknes med tidligere år på grunn av dette.

Samboerforhold		Antall	%
4.0	Annet	10	10,64 %
4.1	Oppløsning av samboerforhold	69	73,40 %
4.2	Etablering av samboerforhold	15	15,96 %
4.3	Uspesifisert	0	0,0 %
Totalt		94	100 %

De fleste henvendelsene gjelder det økonomiske oppgjøret etter samlivsbrudd. I tillegg bidrar vi med forebygging av konflikter, ved etablering av samboeravtaler og testamenter. Her kan nevnes at det i fjor ble lastet ned rundt 1000 samboerkontrakter fra vår nettside, noe som gjør at vi reelt sett hjelper mange flere enn det henvendelsesstatistikken viser.

2.4.2.5 Avtalerett, kjøp og salg

Avtalerett – kjøp og salg		Antall	%
5.0	Annet	5	6,17 %
5.1	Mangler etter kjøpsloven	10	12,35 %
5.2	Mangler etter forbrukerkjøpsloven	21	25,93 %
5.3	Mangler etter håndverkertjenesteloven	7	8,64 %
5.4	Mangelfull avtale	-	-
5.5	Avtaleinngåelse / opprettelse	15	18,52 %
5.6	Ugyldig avtale	1	1,23 %
5.7	Muntlig avtale	2	2,47 %
5.8	Angrerett	8	9,88 %
5.9	Kjøp og salg	9	11,11 %
5.10	Avtaletolkning	3	3,70 %
5.11	Tap av bankkort	-	-
5.12	Uspesifisert	0	0,0 %
Totalt		81	100 %

Disse sakene blir som regel henvist videre til Forbrukerrådet der det er snakk om forbrukerkjøp, eller til klagenemnder eller advokat dersom det dreier seg om andre typer kjøp. Avtalerett er ikke et prioritert fagområde ved Jusshjelpa, og de fleste sakene blir derfor avvist eller henvist videre.

2.4.2.6 Fast eiendom

Fast eiendom		Antall	%
6.0	Annet	32	21,33 %
6.1	Mangler	16	10,67 %
6.2	Tredjemannskonflikt	3	2 %
6.3	Eierskifteforsikring	2	1,33 %
6.4	Arealsvikt	5	3,33 %
6.5	Rådighetsmangler	0	0,0 %
6.6	Sameie	23	15,33 %
6.7	Servitutter og veirett	12	8 %
6.8	Nabotvist	18	12 %
6.9	Hevd	6	4 %
6.10	Ekstinksjon	1	0,67 %
6.11	Eierseksjon	4	2,67 %
6.12	Bustadoppføring	2	1,33 %
6.13	Tålt bruk	-	-
6.14	Kommunale reguleringer	14	9,33 %
6.15	Uspesifisert	12	8 %
Totalt		150	100 %

Det er som oftest ikke et fremtredende velferdsbehov i saker om fast eiendom, og det er dermed ikke et prioritert fagområde ved Jusshjelpa. Klientene henvises derfor som regel videre til advokat eller offentlige organer. Det legges imidlertid ned et visst arbeid i å gjøre kurante henvisninger, et arbeid som i seg selv er verdifullt.

Sameie er den største underkategorien, og det arbeides mer med denne kategorien enn med de andre. Det anses som viktig at sameierne gis verktøy for å løse tvisten, da de er avhengig av å ha et godt forhold for å bo i samme bygning/bygningsmasse.

I 2012 utgjorde fagområdet fast eiendom 8,3 % av det totale antallet henvendelser til Jusshjelpa, og ligger stabilt på samme nivå som i fjor. Etter å ha publisert en rekke informative artikler på www.gratisrettshjelp.no og vår mobilapplikasjon Rettshjelperen håper vi å kunne tilby denne klientgruppen mer hjelp enn vi har kunnet prioritere tidligere.

2.4.2.7 Husleie

Husleie		Antall	%
7.0	Annet	13	5,51 %
7.1	Inngåelse av husleieavtale	6	2,54 %
7.2	Depositum / garanti	11	4,66 %
7.3	Leieøkning	26	11,02 %
7.4	Andre pengeytelser / gebyrer	5	2,12 %
7.5	Opphør av leieavtale	100	42,37 %
7.6	Dyrehold	0	0,0 %
7.7	Ro og orden	2	0,85 %
7.8	Opptak i husstand	2	0,85 %
7.9	Fremleie	3	1,27 %
7.10	Leie til annet formål enn bolig	0	0 %
7.11	Overføring av leierett	0	0 %
7.12	Utkastelse	8	3,39 %
7.13	Krav etter mangel	31	13,14 %
7.14	Betalingsmislighold av leie	5	2,12 %
7.15	Vedlikehold	1	0,42 %
7.16	Utleiers adgang til husrommet	3	1,27 %
7.17	Konflikt mellom leietakere i kollektiv	2	0,85 %
7.18	Utleie	8	3,39 %
7.19	Uspesifisert	10	4,24 %
Totalt		236	100 %

Husleierett er et fagområde som blir høyt prioritert ved Jusshjelpa. Dette ser vi resultater av ved at saksandelen har økt jevnt de siste årene, og saksområdet har i år flest henvendelser, og størst økning siden i fjor. Som oftest er det leietaker som er klient hos oss. De fleste sakene omhandler depositum, leiesum, mangler ved leieobjektet og opphør av husleieforholdet. Dette samsvarer i grove trekk med tidligere år. Størst økning ser vi i kategorien «opphevet av leieavtale», som har økt med 40 henvendelser, og med over 15 % av den samlede andelen saker.

For å forebygge konflikter har vi utarbeidet husleieavtale og brosjyrer på dette saksområdet. I fjor ble vår husleiekontrakt lastet ned 7522 ganger fra vår hjemmeside, og brosjyrer om husleierett ble til sammen lastet ned over 12 000 ganger. Dette gjør at vi reelt sett hjelper mange flere enn de som kontakter oss direkte.

2.4.2.8 Erstatning

Erstatning		Antall	%
8.0	Annet	15	21,74 %
8.1	Erstatningens størrelse	6	8,70 %
8.2	Personskade	8	11,59 %
8.3	Rettferdsvederlag	0	0 %
8.4	Pasientskadeerstatning	11	15,94 %
8.5	Yrkesskadeerstatning	2	2,90 %
8.6	Voldsoffererstatning	2	2,90 %
8.7	Forsikringsoppgjør	23	33,33 %
8.8	Uspesifisert	2	2,90 %
Totalt		69	100 %

Bortsett fra voldsoffererstatning og rettferdsvederlag er dette et lavt prioritert fagområde ved Jusshjelpa. Vi henviser stort sett samtlige saker om voldsoffererstatning til Kontoret for voldsoffererstatning i Vardø. Klager på forsikringselskaper henvises til Forsikringsklagekontoret. Vi yter en viss bistand til klienter som ønsker å søke om pasientskadeerstatning.

2.4.2.9 Trygd og pensjon

Trygd og pensjon		Antall	%
9.0	Annet	17	18,89 %
9.1	Alderstrygd	4	4,44 %
9.2	Sykepenger	10	11,11 %
9.3	Uførepensjon	10	11,11 %
9.4	Midlertidig uførestønad	0	0 %
9.5	Attføringsytelser	7	7,78 %
9.6	Motregning	-	-
9.7	Rehabiliteringspenger	0	0 %
9.8	Ung ufør	5	5,56 %
9.9	Yrkesskade	4	4,44 %
9.10	Hjelpestønad	0	0 %
9.11	Barnepensjon	2	2,22 %
9.12	Dagpenger	2	2,22 %
9.13	Svangerskapspenger	0	0 %
9.14	Foreldrepenger	5	5,56 %
9.15	Integrasjonsstønad	-	-
9.16	Andre permanente trygder	1	1,11 %
9.17	Hjelpemidler	2	2,22 %
9.18	Trygdeytelsens størrelse	0	0 %
9.19	Trekk i trygd	2	2,22 %
9.20	Tilbakekreving	8	8,89 %
9.21	Utbetaling av trygdeytelser	1	1,11 %
9.22	Uspesifisert	10	11,11 %
Totalt		90	100 %

Stort sett alle som henvender seg til oss med spørsmål som faller inn under trygd og pensjon får hjelp, da dette er et prioritert fagområde ved Jusshjelpa. Det er imidlertid slik at vi primært bistår med klage på vedtak. Saker om trygd og pensjon er vanligvis svært arbeidskrevende. Dette er likevel et saksområde vi ønsker fokus på, da vi opplever at det offentliges veiledningsplikt som utilstrekkelig for mange av våre klienter. Andelen saker knyttet til trygd og pensjon har ligget jevnt på rundt 4 % av henvendelsene vi mottar årlig. I fjor økte andelen til 5,2 % av henvendelsene, mens det i år ligger på 4,9 %. Som i fjor er uførepensjon den største underkategorien.

2.4.2.10 Sosial- og helserett

Sosial og helserett		Antall	%
10.0	Annet	6	20,69 %
10.1	Stønad til livsopphold	4	13,79 %
10.2	Andre pengeytelser	2	6,90 %
10.3	Tilbakebetalingskrav	0	0 %
10.4	Rett til bolig	4	13,79 %
10.5	Vilkår for kommunal bolig	3	10,34 %
10.6	Bostøtte	5	17,24 %
10.7	Sekundærbosetting	0	0 %
10.8	Nødhjelp	2	6,90 %
10.9	Bytting av sosialkontor	0	0 %
10.10	Individuell plan	0	0 %
10.11	Veiledningsplikt	0	0 %
10.12	Mangelfull helsehjelp	1	3,45 %
10.13	Tannlegebehandling	0	0 %
10.14	Bytte av fastlege	0	0 %
10.15	Hjelp i hjemmet	1	3,45 %
10.16	Hjelp til avrusning	0	0 %
10.17	Tvangsinngrep	0	0 %
10.18	Frivillig forvaltning	0	0 %
10.19	Tvungen forvaltning	1	3,45 %
10.20	Kvalifiseringssøknad	0	0 %
10.21	Psykiatri	0	0 %
10.22	Uspesifisert	0	0 %
Totalt		29	100 %

Sosial- og helserett hadde en nedgang på 0,9 % sett hen til det totale antall saker på Jusshjelpa, etter området i fjor hadde en sterk økning. De felles sakskategoriene er ikke tilpasset det antall saker vi har på Jusshjelpa i Nord-Norge, og det blir dermed et stort antall underkategorier uten registrerte henvendelser. Vi vil fortsette å ha fokus på saker knyttet til helse- og sosialrett, da dette som regel er klienter i dyp personlig krise, og vi ønsker derfor å prioritere disse høyt. En stor andel av disse sakene omhandler klage på vedtak.

2.4.2.11 Gjeldssaker

Gjeld		Antall	%
11.0	Annet	4	4,21 %
11.1	Forhandlinger med kreditor	5	5,26 %
11.2	Inkasso	4	4,21 %
11.3	Gjeldsordning	8	8,42 %
11.4	Klage på utleggstrekk	2	2,11 %
11.5	Lånekassen	3	3,16 %
11.6	Konkurs	5	5,26 %
11.7	Bidragsgjeld	0	0 %
11.8	Gjeldsforsikring	0	0
11.9	Ettergivelse av offentlig gjeld	1	1,05 %
11.10	Bestridelse av krav	18	18,95 %
11.11	Tvangsfullbyrdelse	11	11,58 %
11.12	Økonomisk rådgivning	2	2,11 %
11.13	Inndrivelse av pengekrav	23	24,21 %
11.14	Gjeld i fengsel	4	4,21 %
11.15	Uspesifisert	5	5,26 %
Totalt		95	100 %

Gjeld var en av saksområdene med størst nedgang i saker fra i fjor, etter det var en markant økning i 2011. Den største reduksjonen ser vi i underkategorien ”Forhandlinger med kreditor”, et område med lite juss. «Inndrivelse av pengekrav» og «bestridelse av krav» har samme antall henvendelser på tross av nedgang i kategorien, og øker dermed sin andel av det totale sakstallet.

Gjeldssaker har alltid vært et prioritert fagområde ved Jusshjelpa. I tillegg til at gjeldsklienter i mange tilfeller har et stort behov for så vel juridisk som moralsk bistand, innebærer disse sakene ofte utstrakt korrespondanse og dialog med flere motparter. Sakene strekker seg dessuten som regel over lang tid. Gjeldssaker er derfor blant de mest ressurskrevende sakene Jusshjelpa har. Vi utarbeidet i 2010 en gjeldspakke, for å gjøre flere klienter i stand til å håndtere sin egen gjeld. Denne gjeldspakken har vært etterspurt blant samarbeidende organisasjoner, og er i tillegg blitt lastet ned 1333 ganger i fjor.

Et visst økonomisk spillerom er i dag en nødvendig forutsetning for nærmest alle sider av et menneskes livsutfoldelse. Tunge gjeldsproblemer har derfor enorme velferdsmessige konsekvenser for dem dette gjelder. Det er av avgjørende betydning at man så effektivt og raskt som mulig kan få i stand en ordening som bringer klienten ut av det uføret som gjeldsproblemene representerer.

Inndrivelse av pengekrav er en stor underkategori i dette saksområdet. Her hjelper vi klienter å få inndrevet utestående krav. Dette gjør vi kun etter en vurdering av det velferdsmessige behov hos klienten. Vi ønsker ikke å løse et velferdsmessig problem med å skape et nytt.

2.4.2.12 Fengselsrett

Fengselsrett		Antall	%
12.0	Annet	11	37,93 %
12.1	Brev, besøk, telefon	1	3,45
12.2	Ransakelse, kontroll, urinprøve	0	0 %
12.3	Disiplinærreaksjoner	0	0 %
12.4	Misnøye med betjent	0	0 %
12.5	Spørsmål om saksbehandling	1	3,45 %
12.6	Etterlysning av effekter	0	0 %
12.7	Helsetjenesten	0	0 %
12.8	§ 12 eller § 16 soning	2	6,90 %
12.9	Utsatt soning	0	0 %
12.10	Soningsavbrudd	1	3,45 %
12.11	Løslatelse 1/2 tid	1	3,45 %
12.12	Løslatelse 2/3 tid	4	13,79 %
12.13	Soningsberegning	0	0 %
12.14	Forvaring	0	0 %
12.15	Permisjon og fremstilling	1	3,45 %
12.16	Frigang	0	0 %
12.17	Overføring	5	17,24 %
12.18	Benådning	0	0 %
12.19	Uspesifisert	2	6,90 %
Totalt		29	100 %

På grunn av overgangen til felles saksnummer for alle studentrettshjelpstiltakene, ble fengselsrett skilt ut som eget saksområde fra 2010. Antall saker knyttet til fengselsrett ligger på samme nivå som tidligere år. Vi ser også her at antall underkategorier passer bedre for de andre studentrettshjelpstiltakene, med høyere antall fengselssaker.

De fleste sakene i fengselsrett kommer inn på våre saksinntak i fengslene rundt om i landsdelen. Vi forsøker å besøke hvert fengsel minst 1-2 ganger pr semester. I Tromsø fengsel har vi saksinntak hver fjortende dag med unntak av på sommeren, der frekvensen er mindre hyppig. De fleste sakene tatt inn blant innsatte i fengslene omhandler ikke fengselsrett som sådan, men sorterer under andre fagområder hos oss, eksempelvis gjeldsproblematikk og samvær med barn.

Vår brosjyre ”Innsattes sosiale rettigheter” ble lastet ned 1425 ganger i 2012.

2.4.2.13 Skatter og avgifter

Skatter og avgifter		Antall	%
13.0	Annet	11	73,33 %
13.1	Klage og ettergivelse	4	26,67 %
13.2	TV-lisens	0	0 %
13.3	Uspesifisert	0	0 %
Totalt		15	100 %

Skatterett er ikke et prioritert saksområde ved Jusshjelpa da dette i all hovedsak ligger utenfor våre kompetanseområder. Det foreligger ikke et velferdsmessig behov i

skattesaker, slik det ofte gjør på våre prioriterte saksområder. De aller fleste sakene henvises direkte til likningskontor, fylkesskattekontor eller advokat.

2.4.2.14 Arbeidsrett

Arbeidsrett		Antall	%
14.0	Annet	15	12,20 %
14.1	Diskriminering	0	0 %
14.2	Arbeidsmiljø	1	0,81 %
14.3	Arbeidstid	0	0 %
14.4	Permisjon	2	1,63 %
14.5	Ferietid	2	1,63 %
14.6	Feriepenger	13	10,57 %
14.7	Lønn	35	28,46 %
14.8	Sykepenger fra arbeidsgiver	2	1,63 %
14.9	Arbeidskontrakt	1	0,81 %
14.10	Endring av arbeidsforhold	2	1,63 %
14.11	Ansettelse	5	4,07 %
14.12	Midlertidig ansettelse	1	0,81 %
14.13	Permittering	3	2,44 %
14.14	Oppsigelse	33	26,83 %
14.15	Avskjed	4	3,25 %
14.16	Attest	1	0,81 %
14.17	Uspesifisert	4	2,44 %
Totalt		124	100 %

Arbeidsrett er et av våre kjerneområder, og i løpet av de siste årene har vi registrert en reell økning innenfor dette fagområdet. I fjor ble antallet saker redusert kraftig, og ligger nå på 6,8 % av alle våre henvendelser. I disse sakene representerer Jusshjelpa i all hovedsak arbeidstakersiden, selv om vi fra tid til annen også mottar henvendelser fra arbeidsgiversiden. Det dreier seg da stort sett om småbedrifter.

I tråd med tidligere år er det henvendelser relatert til lønn og oppsigelse/avskjed som utgjør tyngdepunktet av sakene på dette fagområdet.

Vi bruker mye tid og ressurser på lønnskrav, der man ofte må handle raskt innenfor på forhånd gitte frister. Jusshjelpa er et viktig hjelpetilbud for arbeidstakere som ikke er fagorganiserte. Vi har i de siste år sett at hjelpebehovet hos utenlandske arbeidstakere med lønnsproblemer er stabilt høyt. Da oppstår det gjerne språkmessige problemer i saksbehandlingen, i tillegg til problemer av juridisk art.

2.4.2.15 Utlendingsrett

Utlendingsrett		Antall	%
15.0	Annet	12	13,04 %
15.1	Permanent oppholdstillatelse	11	11,96 %
15.2	Familieinnvandring	32	34,78 %
15.3	Reisedokument, pass	3	3,26 %
15.4	Spesialisttillatelse	0	0 %
15.5	Studenttillatelse	0	0 %
15.6	Beskyttelse	15	16,30 %
15.7	Utvisning	10	10,87 %
15.8	Dublin-saker	0	0 %
15.9	Statsborgerskap	2	2,17 %
15.10	Visum	3	3,26 %
15.11	EØS-tillatelse	1	1,09 %
15.12	EØS-utvisning	0	0 %
15.13	Uspesifisert	3	3,26 %
Totalt		92	100 %

Vi ligger i 2012 som vanlig på i underkant av 100 henvendelser om utlendingsrett

Utlendingsrett er et forholdsvis lite, men prioritert fagområde ved Jusshjelpa. De enkelte sakene er ofte ressurskrevende, og omhandler i hovedsak bistand til klage på vedtak om oppholdstillatelse eller familieinnvandring. Vår oppfatning er at utlendinger har et alt for dårlig rettsvern i slike saker. Vi stiller store spørsmålsteget ved utlendingsmyndighetenes saksbehandling, og da spesielt i forhold til saksbehandlingstid. I mange av disse sakene er utfallet av enorm velferdsmessig betydning for klientene, og de har derfor et stort behov for rask avklaring. Den ekstremt lange saksbehandlingstiden man opererer med i enkelte ledd av saksbehandlingen i slike saker virker i mange tilfeller utmattende på klientene. Mange opplever også å bli ufrivillig pasifisert og tilsidesatt i samfunnet fordi de har begrensede eller ingen mulighet til å fungere i et normalt liv i påvente av avgjørelsen fra UDI eller UNE.

2.4.2.16 Annen forvaltningsrett

Annen forvaltningsrett		Antall	%
16.0	Annet	13	20,97 %
16.1	Offentlige tjenester	9	14,52 %
16.2	Klage på saksbehandling	3	4,84 %
16.3	Klage på veiledningsplikt	0	0 %
16.4	Partsrettigheter	0	0 %
16.5	Opphold i institusjon - klage	0	0 %
16.6	Tvangsbehandling	0	0 %
16.7	Fri rettshjelp	18	29,03 %
16.8	Undervisning	16	25,81 %
16.9	Plan- og bygningsrett	2	3,23 %
16.10	Uspesifisert	1	1,61 %
Totalt		62	100 %

Annen forvaltningsrett er tradisjonelt et lite fagområde ved Jusshjelpa. Selv om en del av disse sakene faller utenfor våre kompetanseområder og må henvises videre, legges det ned en del arbeid i å hjelpe klientene frem til rett instans. Vi hjelper i flere tilfeller klienter med å søke fylkesmannen om fri rettshjelp, men vi har også tilfeller hvor vi hjelper klienten med hvor han kan finne advokat eller annen kurant rettshjelp.

2.4.2.17 Straffe- og politirett

Straffe- og politirett		Antall	%
17.0	Annet	14	24,56 %
17.1	Veitrafikk, førerkort, promille	20	35,09 %
17.2	Beslag og inndragning	5	8,77 %
17.3	Politisaker, forelegg	5	8,77 %
17.4	Uoppgjorte forhold	0	0 %
17.5	Forelegg	0	0 %
17.6	Gjenopptakelse av straffeforhold	0	0 %
17.7	Voldsanmeldelse	3	5,26 %
17.8	Anke	2	3,51 %
17.9	Bøter	0	0 %
17.10	Straffeprosess	4	7,02 %
17.11	Politiarrest	0	0 %
17.12	Varetekt	0	0 %
17.13	Bortvisning fra gata	0	0 %
17.14	DNA-registrering	0	0 %
17.15	Uspesifisert	4	7,02 %
Totalt		58	100 %

Strafferett er et uprioritert saksområde på Jusshjelpa, da det ligger utenfor vårt kompetanseområde. Slike henvendelser blir derfor utelukkende henvist videre til advokat eller politijurist.

2.4.2.18 Annet

Annet		Antall	%
18.0	Annet diverse	64	65,98 %
18.1	Diskriminering	1	1,03 %
18.2	Klage på advokat	6	6,19 %
18.3	Vold og mishandling	2	2,06 %
18.4	Privat undervisning	0	0 %
18.5	Kriminalitetsofre-pårørende	0	0 %
18.6	Uspesifisert	24	24,74 %
Totalt		97	100 %

Annet-kategorien omfatter alle saker av juridisk karakter som ikke naturlig hører inn under noen av de øvrige fagområdene ved Jusshjelpa, samt saker hvor vi hjelper klienten med løsning av et ikke-juridisk velferdsrelatert problem. Vi har hatt en økning i antall saker under denne kategorien, noe som mulig kan tilskrives at nyansatte ikke har vært klar over sitt ansvar å bytte kategori når faktum i saken er klarlagt.

2.5 PROSJEKTARBEID

2.5.1 Generelt om prosjektbasert arbeid ved Jusshjelpa i Nord-Norge

Ettersom et av Jusshjelpas overordnede formål er å bedre rettstilstanden for ressursvake klientgrupper, er det naturlig at vi benytter den kunnskapen vi tilegner oss gjennom saksbehandlingen til å øve påvirkning av rettstilstanden på et mer generelt plan. Forebyggende rettshjelpsarbeid og rettsinformasjon, høringsuttalelser, studentavhandlinger, samt utredningsarbeid og rettspolitiske prosjekter gjør at Jusshjelpa på forskjellig vis kan hjelpe langt flere enn det som er mulig kun gjennom individuell saksbehandling. Slikt arbeid har derfor tradisjonelt vært ansett like viktig som den ordinære saksbehandlingen ved kontoret, selv om dette arbeidet, målt i nedlagte arbeidstimer, alltid har vært av betydelig mindre omfang enn den individuelle saksbehandlingen.

Det meste av våre bevilgninger er øremerket saksbehandling. Prosjektbasert arbeid er derfor i stor grad avhengig av særlige bevilgninger. Hvorvidt vi klarer å skaffe nødvendig finansiering er svært varierende fra prosjekt til prosjekt. En konsekvens av dette er at det prosjektbaserte arbeidet ved kontoret ofte er av mindre omfang enn det som er ønskelig.

2.5.1.1 Organiseringen av prosjektarbeid ved Jusshjelpa

Det konkrete prosjektarbeidet utføres normalt av nedtrappere, enten som enkeltstående nedtrapperprosjekter eller ved at flere nedtrappere går sammen i ad hoc-grupper. I perioder deltar også saksbehandlerne i forskjellige prosjekter, enten ved at saksbehandlergruppen i sin helhet er involvert, eller som deltaker i en ad hoc-gruppe. Styret har det overordnede ansvaret for alt prosjektarbeid ved Jusshjelpa, noe som innebærer at både prosjektskisser og sluttrapporter skal godkjennes av styret.

Jusshjelpa har i 2012 gjennomført flere prosjekter, både som enkeltstående nedtrapperprosjekter og gjennom forskjellige ad hoc-grupper. Nedenfor vil det bli redegjort nærmere for de enkelte prosjektene.

2.5.2 Rettsinformasjon

Jusshjelpa utarbeider jevnlig brosjyrer, avisartikler, informasjon til våre nettsider og liknende informasjonsmateriell. Dette er hovedsakelig på rettsområder hvor vi mottar mange likeartede henvendelser. Rettsinformasjonen tjener flere formål. Det er for det første en ressursbesparende måte å yte rettshjelp på, noe som igjen frigjør tid til å hjelpe flere. Rettsinformasjon kan også virke forebyggende ved å gjøre klienten bedre i stand til å hjelpe seg selv. Brosjyrer, nettsider m.m. er således sentrale virkemidler for prinsippet om å yte hjelp til selvhjelp. Når vi sender ut informasjonsmateriell, tilbyr vi alltid klienten å ta kontakt med oss dersom vedkommende har ytterligere spørsmål.

Jusshjelpa har opp gjennom årene utarbeidet en rekke brosjyrer. I tillegg har vi et samarbeid med de øvrige rettshjelpstiltakene der vi utveksler og oppdaterer brosjyrer. Alle våre brosjyrer er gratis, og tilsendes etter henvendelse. Aktuelle brosjyrer på våre saksområder ligger tilgjengelig på våre nettsider www.jusshjelpa.no.

Av konkrete rettsinformative prosjekter som har vært gjennomført ved Jusshjelpa i 2012 kan følgende nevnes:

2.5.2.1 Nytt innhold på studentrettshjelpstiltakenes felles nettside www.gratisrettshjelp.no

Jusshjelpa i Nord-Norge overtok i våren 2012 ansvar for studentrettshjelpstiltakenes felles nettside. Tidligere inneholdt siden en beskrivelse av de forskjellige tiltakene, hva vi arbeider med, hvor vi finnes og når vi kan nås. Etter et omfattende arbeid i høst, som involverte samtlige av Jusshjelpas medarbeidere, har nettsiden nå et helt annet utseende og innhold. Nettsiden inneholder nå over 300 faglige artikler på våre mest sentrale saksområder. Etter tre måneders drift har siden et høyt antall brukere, og havner høyt opp på Googles resultatliste ved søk på våre rettsområder. Vår brosjyredatabase er også gjort tilgjengelig på dette nettstedet, og antall nedlastinger ligger på ca 6000 i 2012.

2.5.2.2 Vedlikehold av www.jusshjelpa.no

Vi har fortsatt arbeidet med vår egen nettside. Det er viktig å legge ut oppdatert og relevant informasjon, og dette er noe vi kontinuerlig har fokus på. Vi hadde i fjor over 50 000 unike brukere på vårt nettsted. De fleste er ute etter rettsinformasjonen fra vår brosjyredatabase. Dette kan vi se da vi hadde ca. 38 000 nedlastinger av brosjyrer fra vårt nettsted i 2012.

2.5.2.3 Utvikling av mobilapplikasjonen Rettshjelperen

Jusshjelpa i Nord-Norge vedtok i mai 2012 at vi skulle utvikle en mobilapplikasjon med rettsinformasjon på våre mest sentrale saksområder. Vi ansatte prosjektleder John-Petter Karlsen til å arbeide med dette i 40 % stilling. Appen består av over 300 artikler, en henvisningsliste med oppringningsfunksjon til andre gratis rettshjelpstilbud, en nyhetsside og informasjon om studentrettshjelpstiltakene. Alle ansatte på Jusshjelpa har vært involvert i prosjektet. Jusshjelpa i Nord-Norge har selv hatt ansvar for 11 rettsområder, samt for de øvrige deler av appen. De andre studentrettshjelpstiltakene har hatt ansvar for ett rettsområde hver. Jusshjelpa i Midt-Norge har bidratt med artikler til to rettsområder.

I tillegg til egenkapital på kr 75 000,- og premieutbetalingen vår etter å ha vunnet Rettssikkerhetsprisen 2012, har vi mottatt en del ekstern støtte til prosjektet; fra de andre studentrettshjelpstiltakene, fra juridisk fakultet i Tromsø, fra Nordland og Troms Fylkeskommune, fra Husbanken og fra Schieblers stiftelse.

Mobilapplikasjonen ble lansert i februar 2013, og fikk raskt et høyt antall nedlastninger. Se mer om appen på www.gratisrettshjelp.no/app.

2.5.2.4 Ugift samliv brosjyre

Jusshjelpa i Nord-Norge utformet i fjor høst en brosjyre rettet mot mennesker som har gjennomgått et samlivsbrudd med sin samboer. Brosjyren tar for seg eierforholdet mellom samboere og hvordan verdier og eiendeler skal fordeles etter et samlivsbrudd. Vi ser gjennom vårt arbeid at det er stort behov for informasjon tilpasset denne klientgruppen. Dersom vi mottar tilstrekkelig med midler vil denne brosjyren kunne trykkes våren 2013.

2.5.2.5 Åpen dag i Tromsø sentrum

Våren 2012 avholdt Jusshjelpa i Nord-Norge en åpen dag på Tromsø Rådhus. Vi inviterte Tromsøs befolkning innom rådhuset for en prat, for saksinntak samt for å høre på aktuelle foredrag. Disse foredragene ble utformet til bruk på arrangementer som dette, og vil benyttes under blant annet saksinntaksturer i tiden som kommer.

2.5.2.6 Rekrutteringsbrosjyre

En av Jusshjelpas medarbeidere har utformet en brosjyre til bruk i vår rekruttering. Dette er ikke direkte rettsinformasjon, men det er sentralt for Jusshjelpa å stadig rekruttere nye engasjerte medarbeidere. Derfor nevnes også arbeidet med rekrutteringsbrosjyren i dette punkt av årsrapporten. Brosjyren kan leses på www.jusshjelpa.no/jobb

2.5.2.7 Arvekalkulator

Jusshjelpa i Nord-Norge har i samarbeid med Jusshjelpa i Midt-Norge arbeidet for å utvikle en arvekalkulator. Målsetningen er å kunne legge en ferdig arvekalkulator ut på våre felles nettsider. Arvekalkulatoren er delvis ferdig, og dekker nå tilfellene hvor arvelater ikke var gift. Det vil arbeides videre med prosjektet i 2013.

2.5.3 Forskning og utredning

2.5.3.1 Studentavhandlinger

Det er ønskelig at medarbeidere ved Jusshjelpa skriver studentavhandlinger innenfor kontorets fagområder i forlengelse av sine engasjementer her. Avhandlinger innenfor relevante fagområder godtas derfor som nedtrapperprosjekter hos oss. Betingelsen er at avhandlingen publiseres av Jusshjelpa i Nord-Norge.

I 2012 valgte ingen av saksbehandlerne våre å skrive avhandlinger.

2.5.3.2 Høringsuttalelse om endringer i forvaltningsloven – innføring av digital postkasse.

Vi skrev i desember 2012 en høring til fornyings-, administrasjons- og kirke departementet. Departementet foreslår å fjerne kravet til eksplisitt samtykke til digital kommunikasjon i forvaltningen. Dette søkes gjennomført med en reservasjonsrett som erstatning. Jusshjelpa i Nord-Norge er positive til høringsforslaget, og mener lovendringen innebærer viktige veivalg for hvordan digital kommunikasjon skal foregå mellom forvaltningen og brukeren. Vi tror innføring av en digital postkasse vil muliggjøre tilslutning av flere offentlige etater, og på sikt redusere antall offentlige portal-løsninger. Jusshjelpa ser viktigheten av at den enkelte får bestemme overgangen selv. Vi mener at det bør opprettes et kontaktinformasjonsregister, og at det skal være opp til den enkelte om man vil registrere seg der eller ikke. Dette vil kunne forhindre rettstap, og de som ikke ønsker å motta elektroniske henvendelser fra forvaltningen kan forholde seg passivt.

Vi hadde i tillegg bemerkninger knyttet til reserveløsninger ved oppståtte feil, samt brukerstøtte.

2.5.3.3 Utredning om mulig samarbeid med økonomistudenter – mulig oppstart av Økonomihjelpa i Tromsø

Høsten 2012 engasjerte Jusshjelpa i Nord-Norge Line Charlott Hansen for å utrede et mulig samarbeid med økonomistudenter med formål å starte opp Økonomihjelpa. Jusshjelpa i Nord-Norge bruker mye ressurser på gjeldssaker, og i mange av disse sakene ser vi at klientens primærbehov ikke er juridisk, men at klient trenger økonomisk rådgivning. I Bergen startet Økonomiformidlingen opp før sommeren, og vi ønsket å se om noe liknende var mulig også i Tromsø. Prosjektleder anbefalte Jusshjelpa å avvente å bruke ressurser på en slik oppstart i Tromsø, da Økonomiformidlingen i Bergen fortsatt var i oppstarten, og det var lite erfaring å dra nytte av enda. I tillegg har Økonomiformidlingen ledig kapasitet, og vi kan innlede et samarbeid med de i stedet.

2.5.3.4 Videre arbeid med Rettshjelpsmeldingen

Jusshjelpa fortsetter å følge med hvordan det går med arbeidet mot ny lov om fri rettshjelp. Vi har i tillegg hatt et ønske om å komme med ytterligere innspill til arbeidsgruppen, og har skrevet en uttalelse rundt saker om barnefordeling. Slik regelverket er i dag, vil en ressurs svak forelder få fri rettshjelp fordi denne tjener under kr. 246 000,- pr. år, men kanskje den andre forelder tjener rett over inntektsgrensen, og må håndtere saken på egenhånd grunnet dårlig økonomi. Dette er uheldig.

2.5.4 Annet

2.5.4.1 Russlandsprosjektet

Jusshjelpa i Nord-Norge har i 2012 fortsatt arbeidet med prosjektet ” Pilot Project on Legal Aid Clinics in the New Arctic”. I februar 2012 reiste fire representanter fra Jusshjelpa i Nord-Norge til Arkhangelsk. Vi fortsatte arbeidet med å gjøre studentene kjent med hverandres arbeidsmetoder. I tillegg fokuserte vi på vårt videre samarbeid. Jusshjelpa i Nord-Norge har skrevet prosjektrapport til vår støttespiller Barentssekretariatet, og avsluttet pilotprosjektet. Vi fortsetter samarbeidet med rettshjelpsklinikken i Arkhangelsk også i 2013.

2.5.4.2 Samarbeid med Kreftforeningen og Vardensenteret

Tidlig i 2012 ble vi kontaktet av Kreftforeningen, som skulle starte opp Vardensenteret på Universitetssykehuset i Nord-Norge. Vi ble enige om at vi kunne bidra til å gi brukerne et bredt tilbud, ved å holde informasjonsmøter og saksinntak på Vardensenteret etter oppstart. Vardensenteret knyttet til seg frivillige jurister i tillegg til dette, og det viste seg etter hvert at behovet for saksinntak ikke var stort. Vi avsluttet vårt faste engasjement på senteret ved årsskiftet, men er fortsatt åpne for å ha saksinntak der ved behov.

2.5.4.3 Diverse administrative grupper

Det er nedsatt tre faste administrative grupper bestående av tre medarbeidere i hver, og der hver faggruppe har representanter i begge grupper. En gruppe har ansvaret for å planlegge tiltakets oppsøkende virksomhet mens en gruppe har ansvaret for å planlegge opplæringen av nye medarbeidere, herunder særskilt det å hyre inn eksterne forelesere innenfor våre fagområder. Den siste gruppen har ansvar for rekruttering og ansettelse av nye medarbeidere.

Høsten 2012 ble det nedsatt en gruppe som skulle ha det overordnede ansvaret for rettspolitisk arbeid hos oss. Gruppen kalles for Rettspolitisk gruppe, og det er en målsetning at denne gruppen skal fortsette sin virksomhet, og bidra til et mer samordnet arbeid med og en tettere oppfølging av rettspolitisk arbeid.

2.5.4.4 Årsrapportene fra Jusshjelpa i Nord-Norge

Jusshjelpa har siden oppstarten utgitt årsrapporter som redegjør for virksomheten ved tiltaket. Rapportene gir detaljerte oversikter over antall henvendelser og fordeling på saksområder for det aktuelle året. Lest i sammenheng gir årsrapportene også uttrykk for utviklingen over tid innenfor de rettsområdene vi arbeider med, og er således også en indikasjon på utviklingen i det samlede rettshjelpsbehovet og -tilbudet i landsdelen. Årsrapportene oppbevares ved Jusshjelpa og kan tilsendes på forespørsel.

2.6 OPPLÆRING VED JUSSHJELPA I NORD-NORGE I 2012

2.6.1 Innledning

Saksbehandlerne ved Jusshjelpa er alle viderekomne jusstudenter, og holder derfor et høyt juridisk faglig nivå. Praktisk arbeid med juridiske og sosiale problemer krever imidlertid ofte kunnskaper utover det saksbehandlerne tilegner seg gjennom studiene alene. Videre arbeider Jusshjelpa til dels innenfor saksfelt som det i liten eller ingen grad undervises i ved Det juridiske fakultet, slik som Lov om fri rettshjelp, utlendingsrett, gjeldsrådgivning m.v. Aktivt rettshjelpsarbeid forutsetter dessuten gode saksbehandlingsrutiner, samt at saksbehandlerne evner å behandle klienter på en skikkelig måte og evner å sette seg inn i deres problemsituasjon. Jusshjelpa legger derfor stor vekt på at medarbeiderne i forbindelse med tiltredelse og gjennom ansettelsesforholdet skal gis grundig opplæring med hovedvekt på praktisk juridisk saksbehandling. Denne opplæringen innebærer at Jusshjelpa i realiteten også er en utdanningsinstitusjon som bidrar med et viktig og verdifullt supplement til de ordinære delene av studiet. Det juridiske fakultet i Tromsø har sett verdien av dette, og gjennom ansettelse ved Jusshjelpa har studentene også anledning til å avlegge eksamen i spesialfaget rettshjelp. I tillegg til å gi studentene en unik mulighet til å tilegne seg praktisk juridisk erfaring, vil ansettelse ved Jusshjelpa derfor også inngå som del av studieplanen ved fakultetet. Opplærings- og utdanningsaspektet ved Jusshjelpa vektlegges nå mer enn noen gang ved at spesialfaget er videreutviklet og ytterligere integrert i arbeidet på Jusshjelpa. Det redegjøres nærmere for spesialfaget i punkt 2.6.3 nedenfor.

2.6.2 Internopplæring ved tiltredelse og gjennom ansettelsesperioden

Internopplæringen ved Jusshjelpa utføres delvis av gamle medarbeidere, og delvis av eksterne lærekrefter.

2.6.2.1 Grunnopplæring

Grunnopplæringen ved tiltredelse er obligatorisk for samtlige medarbeidere, og er en nødvendig forutsetning for å kunne jobbe ved Jusshjelpa. Denne grunnopplæringen gis umiddelbart etter tiltredelse, og omhandler i hovedsak følgende temaer:

- Jusshjelpas sosiale profil og ideologiske bakgrunn
- Gjennomgang av Jusshjelpas organisasjon
- Grunnprinsipper for saksbehandling, herunder klientsamtalen, faktumanalyse, taushetsplikt, dobbeltrepresentasjon, osv.
- Generelle kontor- og dokumentrutiner
- Arbeidsmetoder i faggruppene
- Bruk av PC som arbeidsverktøy; herunder opplæring i klientprogrammet Advisor.
- Alternativ konfliktløsning
- Innføring i rettspolitisk tenkning

I tillegg til dette gis det en oversikt over de vanligste problemstillingene faggruppa møter innenfor sine saksområder hvor de eldre medarbeiderne deler sine erfaringer med de nye medarbeiderne. For øvrig skjer mye av kompetanseoverføringen mellom gamle og nye medarbeidere gjennom den konkrete saksbehandlingen i hver enkelt faggruppe.

2.6.2.2 Eksterne forelesere

Det innhentes også ekstern kompetanse til opplæring innenfor visse rettsområder. I 2011 hadde vi blant annet hatt ekstern opplæring i husleierett, sosial- og trygderett, skifterett, fri rettshjelp, barnerett og arbeidsrett. Som eksterne forelesere brukes jurister som i det daglige arbeider som dommere, advokater, forvaltningsjurister eller vitenskapelige ansatte ved universitetet. Vi er privilegert i den forstand at de eksterne foreleserne stiller opp gratis.

2.6.3 Spesialfag rettshjelp i regi av fakultetet

Det juridiske fakultet i Tromsø vedtok høsten 2004 å godkjenne arbeidet ved Jusshjelpa som spesialfag rettshjelp. Ordningen gjør det mulig å arbeide på Jusshjelpa uten at dette går på bekostning av studieprogresjonen. Man kan velge mellom to varianter av spesialfaget på henholdsvis 15 og 30 studiepoeng. Sistnevnte variant er betinget av at man har fullført de tre første årene av jusstudiet, jobber minimum 25 timer pr uke ved Jusshjelpa de to første semestrene, samt leverer en mappe med arbeidsdokumenter fra sin tid som jusshjelper. Jusshjelpa har en målsetning på sikt om å rekruttere flest mulig studenter til 30 studiepoengsvarianten, noe som vil øke kompetansen ved kontoret betraktelig. Disse studentene vil da arbeide i minimum 66,6 % stillinger, men kun motta 40 % lønn, slik som de andre saksbehandlerne mottar i dag. Økningen i stillingssats kompenseres i stedet med dobbel uttelling i studiepoeng.

Spesialfagsgodkjenningen er generelt betinget av at man deltar på obligatorisk undervisning i regi av fakultetet. Undervisningen varierer noe etter hvilken variant av faget man tar, men omfatter i hovedsak temaene rettspolitikk, etikk, praktisk prosess og alternativ konfliktløsning. Disse seminarne går mer i dybden enn de obligatoriske modulene i grunnopplæringen og er knyttet til pensumslitteraturen for spesialfaget. Videre må man avlegge en hjemmeeksamen med tilhørende muntlig prøve, hvor karakterskalaen A – F blir brukt. Studenter kan imidlertid fortsatt velge å arbeide ved Jusshjelpa uten å samtidig måtte ta spesialfag rettshjelp. Man vil da bli ansatt på de tradisjonelle vilkårene. ønsker å ta spesialfag rettshjelp.

I 2012 ble det, grunnet overgang fra eksamen fra vår- til høstsemesteret, arrangert eksamen i spesialfaget Rettshjelp 30 studiepoeng to ganger. Til sammen tok 8 studenter 30 studiepoeng Rettshjelp, og en student tok faget med 15 studiepoeng.

2.6.4 Øvrige kurs og seminarer

2.6.4.1 Internseminar

Våren og høsten 2012 avholdt vi internseminar i forbindelse med oppstart av de nyansatte. Alle medarbeiderne dro samlet til Skibotn Feltstasjon, for to dager med faglig og sosialt program. Tiden ble brukt godt, semesteret ble planlagt, rettspolitikk ble diskutert, arbeid med mobilapplikasjon påbegynt og medarbeiderne fikk løse oppgaver i team.

2.6.4.2 Fellesseminar

Fellesseminaret er et faglig arrangement, hvor samtlige av studentrettshjelpstiltakene i Norge deltar. Disse er Jusshjelpa i Nord-Norge, Jushjelpa i Midt-Norge, Jussformidlingen i Bergen samt JussBuss og Jurk i Oslo. Formålet med seminaret er undervisning i et eller flere utvalgte tema, erfaringsutveksling og å knytte kontakter mellom tiltakene. Seminaret er den viktigste arenaen for å utveksle ideer, erfaringer og synspunkter mellom tiltakene på saksbehandlernivå. Videre bidrar seminaret til en bevisstgjøring av det arbeidet vi daglig utfører. Seminaret har også en sosial side, med gallamiddag, festligheter og underholdning, og er på den måten også en påskjønnelse for de studentene som velger å bruke tid og ressurser på det viktige arbeidet med rettshjelp som nedlegges på studentrettshjelpstiltakene. Seminaret for 2012 ble avholdt på Geilo i begynnelsen av oktober, og hadde rettshjelp som gjennomgående tema.

2.6.4.3 KROM-seminar

Jusshjelpa i Nord-Norge sendte to representanter til KROM-seminaret i januar. Dette er viktig for tiltaket, som kan holde seg oppdatert på aktuelle problemstillinger, samt knytte viktige kontakter med andre tilbydere av rettshjelp.

2.6.4.4 Evalueringer

Jusshjelpa gjennomfører på slutten av hvert semester evalueringsmøter der formålet er å løfte blikket fra det daglige arbeidet og vurdere de store linjene i vår virksomhet. Her analyseres og tas det stilling til alle ledd i virksomheten. Evalueringene organiseres normalt som seminarer, og deltagelse er obligatorisk for samtlige medarbeidere. Evalueringene utgjør etter vår oppfatning et viktig aspekt ved det å jobbe i en organisasjon som Jusshjelpa, ettersom hver enkelt medarbeider må ta standpunkt til hvordan virksomheten bør drives.

2.7 ØKONOMI OG DRIFT

2.7.1 Innledning

Virksomheten ved Jusshjelpa i Nord-Norge finansieres hovedsakelig gjennom tilføringer fra Justisdepartementet. Foruten statlige midler mottar Jusshjelpa i det vesentlige støtte fra Universitet i Tromsø ved Det Juridiske Fakultet, samt studentsamskipnadene, fylkeskommuner og kommunene i landsdelen.

Den dominerende utgiftsposten er lønn til Jusshjelpas ansatte. Medarbeiderne lønnes med kr 107,90 pr time. Daglig leder lønnes for full stilling i stillingskode 1007, og kontormedarbeideren lønnes for full stilling i stillingskode 1070.

Presset til å følge opp den store sakspågangen har medført at studentene arbeider en vesentlig andel ulønnet, noe som på grunn av stramme driftsbudsjetter også er helt avgjørende for Jusshjelpas drift. På sikt er Jusshjelpa i Nord-Norge avhengige av et noe høyere lønnsnivå med tanke på fremtidig rekruttering. Hvis våre saksbehandlere bare skulle leve av lønnen fra Jusshjelpa ville de komme under det eksistensminimum som både sosialkontorene, Statens lånekasse for utdanning og SIFO oppstiller. De er derfor avhengige av studielån ved siden av inntekten fra Jusshjelpa. På grunn av medarbeidernes offervilje brukes dyre studielån indirekte til å finansiere det offentlige rettshjelpstilbudet. Dette er etter vår oppfatning ingen holdbar situasjon på sikt.

2.7.2 Driftsrute

Jusshjelpa hadde i 2012 en driftsrute på 47 uker. På sikt har Jusshjelpa en målsetning om tilnærmet sammenhengende drift hele året, dvs. rundt 50 driftsuker pr år. Begrensningene i driftsruten skyldes først og fremst manglende finansiering til helårs drift. Helårs drift er en viktig målsetning fordi lengre perioder med driftsstans skaper praktiske problemer med hensyn til saksprogresjon for de av klientene våre som har saker løpende ved Jusshjelpa over lengre tid. Disse sakene følges i praksis opp ved at medarbeiderne arbeider gratis i de periodene kontoret ikke kan utbetale lønn. Jusshjelpa kan imidlertid ikke pålegge noen av medarbeiderne å gjøre dette. Forsvarlig saksbehandling er derfor i denne sammenhengen langt på vei prisgitt medarbeidernes gode vilje og idealisme. Dette er imidlertid en svært "flytende" faktor som gir dårlig forutsigbarhet for å kunne oppbevare kontinuerlig drift.

2.7.3 Økonomi

Helt siden oppstarten i 1988 har finansieringen av driften vært en kontinuerlig utfordring for Jusshjelpa. Et stort problem er at det er varierende hvor mye vi mottar i bevilgninger fra våre ulike støttespillere fra år til år, noe gjør det vanskelig å forutberegne og planlegge driften. Samtidig er vi opptatte av å omsette støtten vi mottar til mest mulig rettshjelp pr krone. Virksomheten drives derfor helt marginalt, noe som også innebærer at vi er sårbare for kutt i de faste bevilgningene. Erfaring viser da også at reduksjoner i den økonomiske støtten til Jusshjelpa fra det ene året til det andre setter oss i en vanskelig økonomisk situasjon. Ved Jusshjelpa arbeides det derfor kontinuerlig med søknader om driftsmidler, noe som har vist seg tvingende nødvendig for å sikre en viss kontinuitet i driften. I det følgende vil det bli redegjort nærmere for regnskap, driftsresultat, inntekter og utgifter for 2012.

2.7.3.1 Regnskap for 2012

	Regnskap	Revidert budsjett	Budsjett
	2012	2012	2012
Inntekter			
Justisdepartementet	2 235 924,00	2 231 401,00	2 231 401,00
Jur Fak	350 000,00	350 000,00	300 000,00
Fylker	80 000,00	80 000,00	60 000,00
Kommuner	208 000,00	183 000,00	180 000,00
Samskipnader	170 000,00	170 000,00	170 000,00
Andre	25 000,00	10 000,00	10 000,00
Eksterne prosjektmidler	174 500,00	50 000,00	0,0
Ompost. fra klientkonto – feilført 2011	40 000,00		
Sum	3 283 424,00	3 074 401,00	2 951 401,00
Forbruk lønn:			
Lønn	2 544 845,82	2 432 676,00	2 382 676,00
Forbruk drift:			
Data- og kontorutstyr	4 243,00	12 000,00	10 000,00
Telefonutstyr	1 455,44	4 000,00	4 000,00
Inventar	621,00	8 000,00	4 000,00
Rekvisita	0,0	10 000,00	20 000,00
Forbruksrekvisita	27 314,25	20 000,00	10 000,00
Forsikring	10 042,00	10 000,00	10 000,00
Trykking	18 265,00	25 000,00	12 000,00
Kunngjøring	29 553,12	20 000,00	14 000,00
Markedstiltak	24 456,75	45 000,00	5 000,00
Aviser	10 537,50	7 000,00	7 000,00
Bøker	11 418,00	26 000,00	26 000,00
Møter, kurs seminarer	24 920,55	75 000,00	75 000,00
Andre driftskostnader	16 166,87	25 000,00	20 000,00
Kursavgifter	6520,00	12 000,00	12 000,00
Reise	65 708,75	50 000,00	50 000,00
Servering	15 521,15	18 000,00	14 000,00
Diverse	88 150,00	90 000,00	90 000,00
Oppsøkende kunngjøring	46 219,29	42 000,00	40 000,00
Oppsøkende reise	91 805,23	110 000,00	110 000,00
Velferdsmidler	2 419,50	10 000,00	10 000,00
Velferd - kurs, møter	6 380,00	10 000,00	10 000,00
Velferd -gaver	585,00	5 000,00	5 000,00
Velferd - servering	26 341,25	10 000,00	10 000,00
Innleide tjenester - prosjekt	118 000,00		
Prosjektmidler	22082,53	20 000,00	0,0
Sum	668 730,92	3 096 676,00	2 950 676,00
Balanse			
Inntekter	3 283 424,00	3 074 401,00	2 951 401,00
Forbruk lønn	2 544 845,82	2 432 676,00	2 382 676,00
Forbruk drift	668 730,92	664 000,00	568 000,00

Resultat	69 847,26	-22 275,00	725,00
Totalresultat			
Overført foregående år	174 785,93	174 785,93	174 785,93
Sum	244 633,19	152 510,93	175 510,93
Beholdning klientkonto pr. 31.12.12	22 913,16		

2.7.3.2 Kommentar til driftsresultatet for 2012

Jusshjelpa tok med seg et driftoverskudd fra de foregående år på kr 174 785,93 inn i 2012.

Regnskapet for 2012 viser isolert sett et overskudd på kr 69 847,26. Overskuddet skyldes at Jusshjelpa på slutten av året fikk overført prosjektstøtte til Russlandsprosjektet på kr 77 000,- samt til vår mobilapplikasjon på kr 97 500,-. En del av disse midlene er ment til bruk i 2013. Hadde vi ikke mottatt prosjektstøtte til bruk i 2013, hadde Jusshjelpa for første år på lenge gått med underskudd.

Lønnskostnadene er noe høyere enn budsjettet. Det reviderte budsjettet hadde ikke tatt høyde for lønn til prosjektleder for mobilapp-prosjektet, som utgjør kr 50 000 i utbetalt lønn i tillegg til samt arbeidsgiveravgift og feriepenger tilknyttet stillingen. I tillegg har det vært et overforbruk på de faste stillingene, primært til bruk av vikar, som ikke var budsjettet.

Driftskostnadene er totalt forholdsvis lave, primært på grunn av et nøkternt forbruk. Utgiftspostene samsvarer stort sett med de budsjetterte kostnadene. I revidert budsjett ble kr 75 000,- av tidligere års overskudd vedtatt brukt på en mobilapplikasjon, og vi økte da «markedstiltak» med 40 000, «andre driftskostnader» med 10 000 og la inn noe ekstra til lønn. Den største kostnaden utenom lønn har gått til programmereren vår, og fremkommer i en egen post kalt «innleide tjenester – prosjekt». Dermed traff vi ikke helt da vi plasserte utgiftene tilknyttet appen i det reviderte budsjettet.

Reiser og annonsering av reisene i forbindelse med oppsøkende virksomhet er til sammen en stor utgiftspost. Vi har klart å holde oss innenfor budsjetterte reisekostnader. En del av annonseringen vår er ved en feil blitt ført på «kunngjøringer» i regnskapet, og dermed har vi et reelt overforbruk på annonsering av saksinntaksturer. Vi vil ha mer fokus på rabattavtaler og annonsering i rette aviser i året som kommer.

På posten prosjektmidler fremkommer reiseutgiftene til vårt Russlandsprosjekt «Pilot Project on Legal Aid in the New Arctic. Inntektene fra Barentssekretariatet på kr 77 000,- fremkommer under inntekter – eksterne prosjektmidler.

2.7.3.3 *Inntekter*

Jusshjelpa mottok kr 2 235 924,- i bevilgninger fra Justis- og politidepartementet for driftsåret 2012. Dette dekker mye av lønnsutgiftene til daglig leder, kontormedarbeider og saksbehandlere. Bevilgningene fra Justis- og politidepartementet utgjør det største enkelttilskuddet til driften av Jusshjelpa, og er helt avgjørende for Jusshjelpa i Nord-Norges eksistens.

Videre mottok Jusshjelpa i Nord-Norge kr 350 000,- i ren driftsstøtte fra Universitetet i Tromsø ved Det Juridiske Fakultet, som da utgjør den andre største enkeltbidragsyteren vår. Driftstøtten for 2012 har dermed økt med kr 50 000,- fra 2011. Fakultetet bidrar også med representanter med faglig oppfølging og ansvar for tiltaket, samt at fakultetet også har ansvaret for IT-driften. Videre bidrar Universitetet i Tromsø med kontorfasiliteter som lokaler, telefoni, postgang, diverse kontorutstyr og kontorrekvisita. Støtten fra Universitetet i Tromsø og Det Juridiske Fakultet er av meget stor betydning for Jusshjelpas drift.

Hver år blir det sendt ut søknader om driftsstøtte til fylkeskommunene og mange kommuner i Finnmark, Troms og Nordland. Jusshjelpa mottok samlet kr 288 000,- i støtte fra fylkene, kommunene og Longyearbyen lokalstyre. Dette er en økning fra 2012. Støtten omsettes direkte i oppsøkende virksomhet og går med til å dekke mesteparten av reise og annonseringsutgifter i forbindelse med saksinntaksturer rundt om i landsdelen. Vår største kommunale bidragsyter er Tromsø kommune som de seneste årene har opprettholdt driftstøtten på kr 100 000. Dette er en naturlig følge av at Jusshjelpa har kontorer i Tromsø og har en sterk tilstedeværelse i kommunen.

I år som i fjor har Jusshjelpa sett seg nødt til å kontrollere kostnadene knyttet til oppsøkende virksomhet ved å la disse gjenspeile nivået på lokal driftsstøtte. I 2012 har vi prioritert å gjennomføre eksterne saksinntak hos våre bidragsytere. Dette vil vi videreføre i 2013.

Bevilgningen fra Studentsamskipnaden i Tromsø ved Studentparlamentet utgjorde i 2012 kr 170 000,-. Dette muliggjør en økt tilstedeværelse og større markedsføring over studentene på universitetet, også utenom de ordinære saksinntakskanalene. At vi er synlige for studentene er svært viktig, ettersom dette tradisjonelt har vært en av våre viktigste målgrupper. Denne viktige støtten er en av årsakene til at vi i vår mobilapplikasjon valgte å fokusere ekstra på studenter ved å produsere rettsinformasjon direkte rettet mot studentens situasjon i studie og boligmarked.

I 2012 har vi mottatt prosjektstøtte på til sammen kr 174 500,-. Vi har avsluttet vårt pilotprosjekt rettet mot Russland, og fått utbetalt kr 77 000,- til dekning av allerede påløpte utgifter i prosjektet. I tillegg har vi mottatt kr 97 500 fra ulike bidragsytere til vårt prosjekt med å utvikle en mobilapplikasjon. Da vi hadde vedtatt å bruke kr 75 000,- av egne midler samt Rettssikkerhetsprisen på kr 25 000,-, og forbruket i prosjektet pr februar 2013 er på kr 171 155,-, tar vi med oss i overkant av 25 000,- til bruk i 2013.

2.7.3.4 Utgifter

Under forbruk drift, inngår alle alminnelige utgifter til drift, for eksempel kjøp av kontorrekvisita, forbruksutstyr, tidsskrifter og litteratur, samt utgifter til markedsføring, kurs og administrative reiser. Driftsbudsjettet omfatter også kostnader knyttet opp til oppøkende virksomhet, undervisning, velferdstiltak og prosjektmidler.

Jusshjelpa hadde i 2012 et driftsforbruk på kr 668730,92. Totalt sett er det et noe høyere forbruk enn budsjettet, men ser man bort fra utbetalingen til programmerer av mobilapplikasjonen, ligger forbruket lavere enn forventet. Usikkerhet rundt lønnsutbetalinger har ført til en svært nøktern drift for å være sikker på at støtten i størst mulig grad omsettes i retthjelpsvirksomhet. Det har heller ikke i løpet av 2012 oppstått situasjoner eller akutte behov som har gjort at Jusshjelpa har sett seg nødt til å gjøre noen større investeringer.

Under forbruk lønn inngår lønnsutgifter, arbeidsgiveravgift og feriepengar for medarbeidere, kontormedarbeider og daglig leder. Utgiftene til lønn ble noe høyere enn antatt, noe som blant annet skyldes kostnader til vikar for kontormedarbeider, samt utgifter til prosjektstilling i forbindelse med utviklingen av en mobilapplikasjon.

2.7.4 Arbeidstimer ved Jusshjelpa i Nord-Norge 2012

2.7.4.1 Oversikt over lønnet og ulønnet arbeid ved Jusshjelpa 2012

Måned	Antall timer totalt	Timer lønnet	Gratis timer	Gratis %
Januar	2077	975	1102	53,1 %
Februar	1633	1020	613	37,5 %
Mars	1940	1020	920	47,4 %
April	806,8	765	41,8	5,2 %
Mai	1010	960	50	4,9 %
Juni	760	787	-27	
Juli	766,1	600	166,1	21,7 %
August	1363	742	621	45,6 %
September	1929	1140	789	40,9 %
Oktober	2268	1140	1128	49,7 %
November	1974	1119	855	43,3 %
Desember	872,8	855	17,8	2,0 %
Sum	17339,7	11123	6216,7	35,85 %

2.7.4.2 Kommentarer til timeantallet for 2012

Tabellen viser kun timetall for medarbeidere i saksbehandler- og nedtrapperstillinger. Med unntak av at administrasjonen (daglig leder og kontormedarbeider) ikke får utbetalt overtidstillegg, nedlegges det ikke noen idealistisk innsats av administrasjonen.

De måneder der antall betalte timer oversteg faktiske arbeidstimer, er det ikke regnet ut noen prosentats da det følgelig ikke var nedlagt noen idealistisk innsats. Imidlertid er den totale prosentandel idealistisk innsats selvfølgelig reell da samtlige måneders betalte timer og faktiske arbeidstimer danner grunnlaget for utregningen.

Tallene viser at ca. 35,9 % av det totale antallet arbeidstimer som medarbeiderne nedla ved Jusshjelpa i 2012 var gratisarbeid. Utregninger av den ideelle innsats for medarbeidere i saksbehandlerstillinger viser at disse arbeider 58 % idealistisk. Nedtrapperne har ikke krav til idealistisk innsats utover de lønnede timer, men arbeider også en del gratis. Det ulønnede arbeidet som medarbeiderne utfører er av avgjørende betydning for Jusshjelpas drift med hensyn til å opprettholde forsvarlige driftsperioder. Uten dette idealistiske innslaget hadde kontoret vært nødt til å stenge driften i lengre perioder, noe som klart ville gått utover kontinuiteten i arbeidet med aktive saker.

Andelen gratisarbeid er betydelig høyere ved normal drift enn ved sommerdrift. Dette fordi det ved sommerdrift kun er et fåtall av medarbeiderne som arbeider ved kontoret, og da i 100 % stilling med full lønn. At den idealistiske andelen slår ut i minus eller reduseres sterkt i enkelte perioder henger sammen med fleksitidsordningen som gir medarbeiderne mulighet til å avspasere opparbeidet plusstid. De fleste velger å avspasere i forbindelse med eksamensavvikling på våren eller i kombinasjon med vanlig ferieavvikling sommer og jul.

Jusshjelpa har en målsetning om å ligge på 28 % idealistisk innsats pr år. Arbeidet med vår mobilapplikasjon gjorde at høsten genererte mange gratis timer.

2.7.4.3 Historisk oversikt over andelen gratis arbeid siden 1997

Jusshjelpa har siden 1997 utarbeidet oversikt over hvor mange timer arbeid som utføres av

År	Gratis andel	Timer totalt	Timer betalt	Timer gratis
1997	35,7 %	11 562	7 433	4 129
1998	36,0 %	11 067	7 080	3 987
1999	28,7 %	10 290	7 335	2 955
2000	31,0 %	10 658	7 358	3 300
2001	40,6 %	16 968	10 086	6 882
2002	34,8 %	19 035	12 414	6 621
2003	37,7 %	16 868	10 507	6 361
2004	25,6 %	11 920	8 868	3 052
2005	22,5 %	13 599	10 537	3 062
2006	15,3 %	11 698	9 911	1 787
2007	20,6 %	13 311	10 572	2 739
2008	30,3 %	14 075	9 816	4 259
2009	31,3 %	14 631	10 053	4 578
2010	37,9 %	17790	11049	6742
2011	35,8 %	17333	11124	6209
2012	35,9 %	17339	11123	6216,7
Gjennomsnitt	31,2 %	14259	9704	4139

medarbeidere i saksbehandler- og nedtrapperstillinger ved tiltaket:

Arbeidstimer som er nedlagt av daglig leder, prosjektleder og kontromedarbeider er holdt utenfor, da administrasjonen ikke er basert på idealistisk innsats.

Utviklingen i antall arbeidstimer de siste årene korresponderer stort sett med saksantall og driftsperioder for de enkelte årene. I år har vi sett en nedgang i antall saker, mens antall arbeidstimer har økt. Dette skyldes det omfattende arbeidet vi har lagt ned i å utvikle vår mobilapplikasjon, skrive faglige artikler til denne, samt artikler til studentrettshjelpstiltakenes felles nettside www.gratisrettshjelp.no

Studentene opplever et stort progresjonspress med hensyn til studiene, og det er ikke lengre like kurant å utsette eksamener for å prioritere engasjement ved Jusshjelpa som det var tidligere. Dette førte til færre gratis timer. Denne utviklingen har imidlertid snudd de siste årene, da flere velger å utsette eksamener, eventuelt å ta spesialfaget Rettshjelp 30 studiepoeng. Det kreves at studentene arbeider 66,6 % stilling, samt leverer inn en mappe med arbeidsdokumenter innsamlet gjennom ansettelsesperioden for å kunne avlegge denne eksamenen.

Det er viktig å holde timeantallet på et visst nivå for å unngå uheldige langtidseffekter; primært knyttet til saksantallet, og Jusshjelpa har et kontinuerlig fokus på å holde arbeidsmengden på et håndterlig nivå for medarbeiderne våre.

3. MEDARBEIDERE VED JUSSHJELPA 2012

Faglig ansvarlig:

Førsteamanuensis Irene Vanja Dahl
Stipendiat Erik Eldjarn

Daglig leder:

Simon Kiil vår 2012
Vivian Mikalsen høst 2012

Kontormedarbeider:

Linda Manin

Medarbeidere:

Elise Mjølhus Kleiven	våren 2012
Nicolay Bergli Alexandersen	våren 2012
Suzanne Ailin Rusten	våren 2012
Elise Andreassen	våren 2012
Signe Govasmark	vår og høst 2012
Tor Børge Bendiksen	vår og høst 2012
Maiken Foss Mikalsen	vår og høst 2012
Snorre Nordmo	vår og høst 2012
Lene Emilie Øye	vår og høst 2012
Børge Helstrøm	vår og høst 2012
Bjørn Løvteit	vår og høst 2012
Marte Vik	vår og høst 2012
John-Petter Karlsen	vår og høst 2012
Cecilie Utstumo	vår og høst 2012
Line Charlotte Hansen	vår og høst 2012
Vegard Hermann Tobiassen	vår og høst 2012
Aasta Bjørnsdatter Pettersen	vår og høst 2012
Stefan Slagstad Amlie	vår og høst 2012
Ann Margreth Solbakken	vår og høst 2012
Lotte A. Bjørnefjell	vår og høst 2012
Kristine Forsmo	vår og høst 2012
Alvhilde Austad	høsten 2012
Vegard Rosenvinge Lauvdahl	høsten 2012
Barbro Paulsen	høsten 2012
Kristoffer Berg Vik	høsten 2012
John Olav Thorbjørnsen	høsten 2012
Ida Marlen Johnsen	høsten 2012
Eystein Magnus Hansen	høsten 2012
Torill Varberg	høsten 2012
Erika Steinholt Mortensen	høsten 2012